

Somogyszil Község történelmi áttekintése,
társadalmi és gazdasági szempontból,
valamint a helyi mezőgazdasági és
állattenyésztési szokások átalakulásának
feltárása és ezen tényezők hatása a település
jelenlegi munkaerőpiacára

Tartalom

Bevezetés.....	4
Történeti áttekintés.....	4
Relatív pozíció	5
Abszolút pozíció	5
Éghajlat	5
Domborzat.....	6
Vízrajz.....	6
Természetes növény- és állatvilág	6
Somogyszil társadalmi és gazdasági folyamatainak jellemzése	8
A népességszám alakulása	9
A népességváltozás tényezői.....	10
A népesség korcsoport és nemek szerint.....	11
Családi állapot.....	12
Élveszületések száma, a háztartások összetétele.....	12
Iskolázottság	12
Nemzetiség, vallás	13
Illetékes intézményi központok	15
Gazdasági helyzet	17
Munkalehetőségek	17
Munkanélküliség	19
Gazdasági aktivitás	20
Gazdasági szervezetek	21
A vállalkozások helyzete Somogyszilen.....	22
Egyéni vállalkozás létesítésének feltételei.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Gazdasági társaság (cég) létrehozása.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Vissza nem térítendő támogatások.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Civil szervezetek	29
Somogyszili civil szervezetek.....	29
Kaposvár és a Zselic vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület	29
Helyi adók.....	31
Egészségügy, szociális ellátás, intézmények	32
Közlekedési infrastruktúra	33
Közművelődés, kulturális élet.....	35
Lakásállomány	35
A mezőgazdasági helyzet áttekintése	37
Fejlesztési támogatások.....	38
Vidékfejlesztési Operatív Program	41
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program	42
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program	43

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

EU 2021-2027	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Fejlődési lehetőségek, javaslatok	45
Összefoglalás.....	50
Felhasznált források	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Bevezetés

Történeti áttekintés

A jelenleg 38 km²-nyi területen elhelyezkedő 728 főt számláló Somogyszil történetével kapcsolatos legelső információk 1138-ig nyúlnak vissza, amikor II. Béla királytól a dömösi prépostság részére kiállított levélben került megemlítésre a település. Mindazonáltal a Somogyszil területéről előkerült régészeti leletek alapján egyértelmű, hogy már a pattintott és a csiszolt kőkorszakban, valamint a római birodalom bizánci korszakában is laktak a községet. Az 1332-37. évi pápai tizedjegyzékben is szerepelt Somogyszil. Az 1563-ban és 1580-ban készített török kincstári fejadójegyzékek alapján 10 majd 17 házból állt a település. A település fejlődése a 15. században, Hunyadi Mátyás uralkodása alatt volt a legdinamikusabb. 1483-ban Somogyszil megkapta a mezővárosi rangot, amit 1871-ig őrzött meg. A középkorban Somogyszil a Szilkálló dűlő területén feküdt, tehát nem ott, ahol jelenleg elhelyezkedik. A kordokumentumok szerint Somogyszil 1660-ban Zankó Miklós, majd 1703-ban Zankó Miklós és Boldizsár birtoka volt. Az 1715-ös összeírás azt rögzítette, hogy Somogyszil hosszú ideig teljesen elhagyatott volt, és csak 1713-tól volt újra lakott, az ekkori feljegyzés szerint 39 háztartásból állt a település. 1733-ban Somogyszil már a Hunyadyak tulajdona volt. A fennmaradt dokumentumok tanúsága szerint a település már az 1330-as években is rendelkezett templommal. Ugyancsak a fennmaradt forrásokból kiolvasható az is, hogy a római katolikus templomot 1726-ban, az evangélikus templomot pedig 1857-ben építették. Egy 1900 körüli monográfia rögzítette, hogy Somogyszilen már ekkor is volt hitelszövetkezet, segélyegylet, ipartestület, illetve önkéntes tűzoltóság is.¹

1. ábra Somogyszil címere

¹ <http://somogyszil.blogspot.com/>

Relatív pozíció

Somogyszil község a Dél-Dunántúli régióban lévő, a Somogy megye közepén fekvő Kaposvári járás területén található. Somogyszil EOV koordinátái 569759, 130584, GPS koordinátái pedig é. sz. 46° 51' 48'', k. h. 18° 00' 18''.² A somogy megyei község közigazgatási alapterülete 38 km².

Abszolút pozíció

Somogyszil a Dunántúli-dombság, azon belül pedig a Somogyi-dombság, Külső-Somogy kistáj területén, a Kapos folyásától északra fekszik.

A község Somogy megyében, azonban Somogy és Tolna megye határán található.

A régió közúti kapcsolatai szegényesek, fejletlenek, Kaposvár mintegy 30 kilométerre található Somogysziltól, a megyeszékhely Igalon áthaladva mintegy 33 perc alatt érhető el közúton. A településen sem elsőrendű, sem másodrendű út nem halad keresztül. A legközelebbi másodrendű út a 67-es számú főút, amely Ráksin, Szentgáloskéren és Mernyén áthaladva érhető el 20 perc alatt. Kocsolánál lehet eljutni a 61-es számú főútra, melynek elérési ideje 21 perc. A 7-es számú, legközelebbi főközlekedési útra való csatlakozás Balatonszemesnél tehető meg, azonban ehhez legalább 47 kilométert kell megtenni 44 perces személygépjárművel történő utazás során. Autópálya nem érhető el a településről egy órás utazás alatt. A legközelebbi város Igal, 7 kilométeres távolságban, a község közvetlen szomszédságában van. Budapest 163 kilométerre található, a fővárosba történő eljutáshoz közúton megközelítőleg kétórás utazás szükséges.

Éghajlat

Somogyszil átmeneti jellegű éghajlati területen fekszik, ahol óceáni és mediterrán jellegű hatások, illetve kontinentális jegyek érvényesülhetnek. A napsütéses órák száma 1900-2000 óra egy évben, a téli napok száma (amikor a hőmérséklet maximuma nem éri el a 0°C-t) 25-35 nap között alakul, míg a fagyos napoké (amikor a hőmérséklet minimuma 0°C alatti) 80-100 között van. Az első fagyos nap október 20. és december 31. között várható, míg az utolsó április 5-20. között szokott előfordulni. A hótakarós napok száma 35-50 nap között szokott alakulni, a fagymentes napok száma pedig minimum 200 nap Somogy megyében. A nyári napok (a hőmérséklet maximuma legalább 25°C) száma 65-80 nap és átlagosan évente 10-20 nap nyilvánítható hőségnapnak, vagyis legalább 30°C hőmérséklettel jellemezhető napnak a

² <https://foldhivatalok.geod.hu/>

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

megyében. A januári középhőmérséklet -2 és -1 °C között szokott alakulni, júliusban pedig átlagosan $+20$ és $+21$ °C a hőmérséklet. A csapadék mennyisége évente átlagosan 700 mm. Megjelenik a térségben a mediterrán éghajlatra jellemző őszi másodlagos csapadékmaximum is. A tenyészidőszak során a csapadékmegoszlás időben és mennyiségileg kedvező. A jellemző szélirány délnyugat-északkeleti. Az aszály valószínűsége ezen a területen kisebb.

A fentiek alapján megállapítható, hogy Somogyszil a mezőgazdaságnak kedvező területen fekszik, ahol a mezőgazdasági termelés kockázata az éghajlatot tekintve a magyarországi átlagnál alacsonyabb.

Domborzat

Somogy megye aljzatát legfőképpen kristályos kőzetek alkotják, a terület medenceüledékkel, illetve folyóvízi, illetve löszös üledékkel fedett. Somogyszil völgyekkel erősen tagolt területen fekszik. A település átlagos tengerszintfeletti magassága 155 méter.³ Somogyszil gyorsfolyású patatok által közrefogott dombhátra épült. A falu jellemzően észak-dél irányban tagolt, lejtői egy-két kilométer hosszúak.

Somogyszilt az északi területeken barna, löszös erdei talaj, míg délen agyagos erdei talaj borítja.

Vízrajz

Somogy megye területének vízhálózat-sűrűsége $0,17$ km/km², amely az országos átlag feletti, a terület a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik. Somogyszil környezetében a Rozbéli-vízfolyása, az Attali-Inámi-víz, a Mogyoródpusztai-árok, illetve a Várongi-árok vízfolyások találhatók. Somogy megye jelentős hasznosítható termálvíz-készlettel rendelkezik. A Somogyszil közvetlen szomszédságában található Igal városának egyik alappillére a mozgásszervi megbetegedések gyógyítására alkalmas termálvíz.

Somogyszil déli részén megszakad a domborzat észak-dél irányú tagoltsága, és a vizek folyása is nyugat-kelet irányt vesz, majd a községet elhagyva ismételten dél felé tartanak. Nagnál végül a vízfolyások egyesülnek és a Kapos völgye felé tartanak.

Természetes növény- és állatvilág

Az urbanizáció következményeként Magyarországon a természetes növény- és állatvilág ma már csak kevés helyen maradhatott meg, jellemzően ott, ahol alacsony az urbanizáció szintje.

³ <http://somogy.hu/>; Somogyszil monográfiája

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Ez alól Somogy megye sem kivétel, viszont köszönhetően annak, hogy az ország legritkábban lakott megyéje, egyes részein még ma is megtalálható a természetes flóra, illetve fauna.

A terület a Dél-Dunántúl flóraidékhez tartozik, ezen belül a Külső-Somogy pedig a Kaposense flórajárás része, aminek a meghatározó erdőtípusa az ezüsthársas-gyertyános-tölgyesek.

A megye az Illiricum és a Praeilliricum faunakörzethez tartozik, a természetes állatvilág közép-európai jellegű észak-, kelet- és dél-európai elemekkel. A terület legnagyobb testű ragadozója a róka. Az erdei fauna sokszínű, az erdővel borított területek többek között otthont adnak az őznek, gímszarvasnak, valamint a borznak.

Somogyszil társadalmi és gazdasági folyamatainak jellemzése

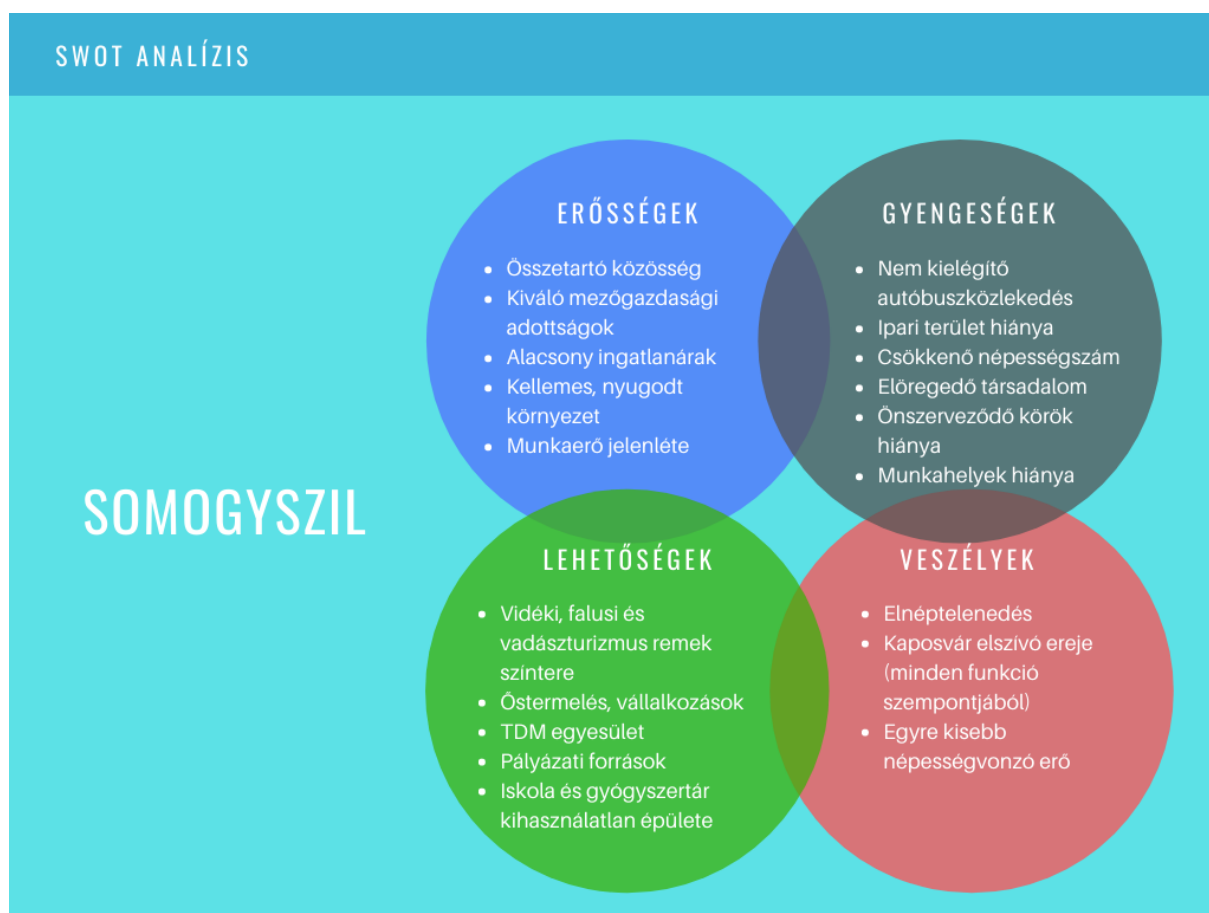
Somogyszil legnagyobb előnye az összetartó, lakóhelyéhez szoros érzelmekkel fűződő közösség. Általánosan elmondható, hogy azok a lakosok szeretnek Somogyszilen élni, akik kötődnek a faluhoz.

A személyes interjúk alkalmával egyértelműen hátránként került megemlíítésre a buszközlekedés jelenlegi helyzete. Jelentősen megnehezíti a lakosok mindennapjait, hogy az autóbuszjáratok nem kielégítő gyakorisággal érintik Somogyszilt. Nem egyedi eset, az, hogy egy Somogyszilról érkező lakosnak Kaposváron ügyei elintézéséhez két órát is várakoznia kell a gyenge járatsűrűség miatt.

Hátrány továbbá, hogy a szülőknek nincs lehetőségük Somogyszilen bölcsődébe, általános és középiskola beíratni gyermekeiket. Ezen intézmények elérése legközelebb Igalon oldható meg, azonban sokkal inkább jellemző a gyermekek Kaposváron történő oktatása, hiszen szüleik is a megyeszékhelyen vállalnak munkát. Óvoda működik Somogyszilen, azonban a kaposvári és igali munkalehetőségek miatt ezt a szolgáltatást is jellemzően a szülők munkahelyétől szolgáló városokban veszik igénybe.

Somogyszil fejlődését hátráltató tényező továbbá az időskorú lakosok igen magas aránya, és a háziorvosi ellátásban tapasztalt állandóság hiánya. Jelenleg két háziorvos a páros és páratlan hónapokat megosztva különböző rendelési időben fogadja a betegeket. A személyes interjúk során elhangzottak alapján a településről számos szolgáltatás hiányzik. A korábbi gyógyszertár épületének eredeti funkciója betöltetlenül áll, amit határozottan hiányként emelnek ki a község lakói. Az önkormányzatnak nemrégiben voltak törekvései a gyógyszertár újra nyitására, azonban ezek nem jártak sikerrel.

Az életszínvonal tekintetében markáns kontraszt alakult ki a társadalmi csoportok között. A magyar átlag alatti a somogysziliek életszínvonala, csak kevés lakos alkotja a középréteget.

2. ábra Somogyszil SWOT analízise

A település társadalmi és gazdasági jellemzéséhez a Központi Statisztikai Hivatal adatai szolgáltak.

A népességszám alakulása

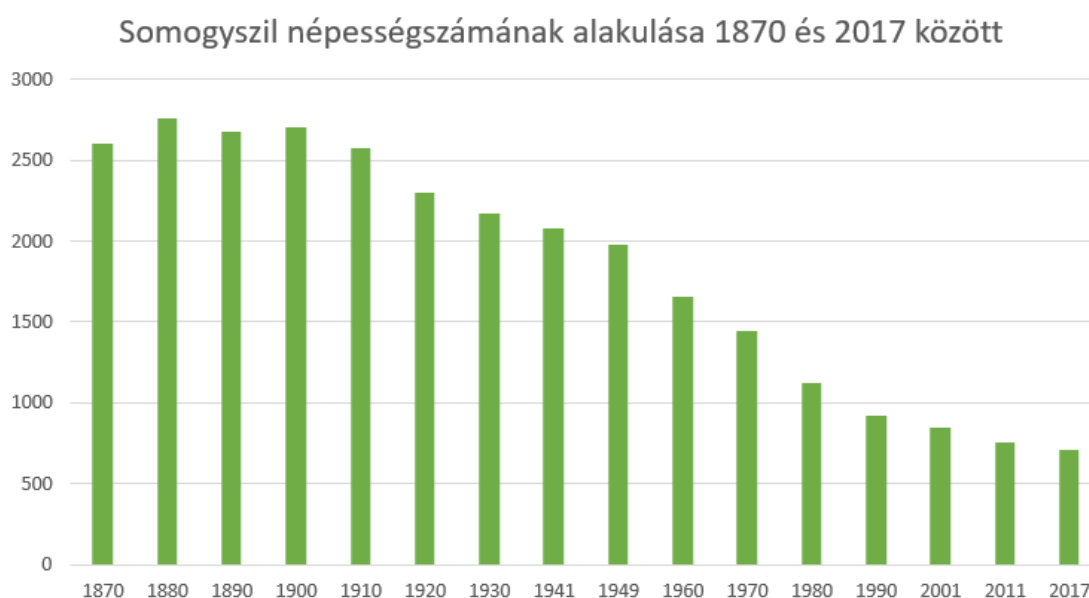
Somogyszil népességszáma 1910 óta folyamatosan csökken, amely folyamat az Amerikába történő kivándorlás, valamint a zsidó iparosok és kereskedők városból történő elvándorlása következtében indult meg. A községnek 1880-ban volt a legtöbb lakosa, ekkor 2763 fő élt a településen. 1910-től kezdődően azonban hanyatlás indult a népességszám tekintetében, az 1960-as népszámlálás idejére már 920 fővel lakta kevesebben Somogyszilt, mint 1910-ben. A születések számában bekövetkezett csökkenés többek között a német lakosság nagyszámúban történő kitelepítésének, a lakosságcserének, az erőszakos szövetkezetesítésnek, a beszolgáltatási rendszernek, a kuláklisztázásnak, és a kedvezőtlen adózási feltételek a következménye volt.⁴ 1960-ról 1970-re a lakosságszám 13%-kal csökkent, ekkor már csak 1441 lakosa volt Somogyszilnek az újabb - 216 fős - csökkenés következtében. Ezt követően, 1980-

⁴ Központi Statisztikai Hivatal; Somogyszil monográfiája

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

ra további 22%-kal kevesebben, 1125-en lakták már csupán a községet. 1990-re a lakosságszám csökkenése elért arra a szintre, hogy a települést már 1000 fő sem lakta. Somogyszil 1990-ben 924 fő, 2001-ben 847 fő, 2011-ben 753 fő, míg 2017-ben mindösszesen 708 fő lakossal rendelkezett. A fentieket összegezve megállapítható, hogy Somogyszil lélekszáma az elmúlt mintegy 130 év során drasztikusan, 1992 fővel csökkent. **(Hiba! A hivatkozási forrás nem található.)**

Általánosságban elmondható, hogy Somogyszil a népességszám változás tekintetében igazodik az országos, megyei, valamint járási tendenciához, miszerint a vizsgált időszakok során negatív irányú változás volt tapasztalható.

3. ábra A népességszám alakulása

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

Somogyszil népsűrűsége 2011-ben 19,4 fő/km² volt, míg Magyarország községeinek átlagos népsűrűsége 47,2 fő/km², tehát ahogyan az ország egyik legritkábban lakott megyéjére, Somogy megyére is általánosan jellemző, Somogyszil is az országos átlagnál jóval ritkábban lakott település.

A népességváltozás tényezői

Az elmúlt három évtized során Somogyszilben a halálozások száma mindvégig meghaladta az élve születések számát. A vándorlási különbözet 1980-1989 között -94 fő volt, a 1990-2001

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

közötti időszakban újabb -64 fős különbséget, míg végül 2001-2011 során további -6,213%-os veszteség volt tapasztalható a községben. **(Hiba! A hivatkozási forrás nem található.)**

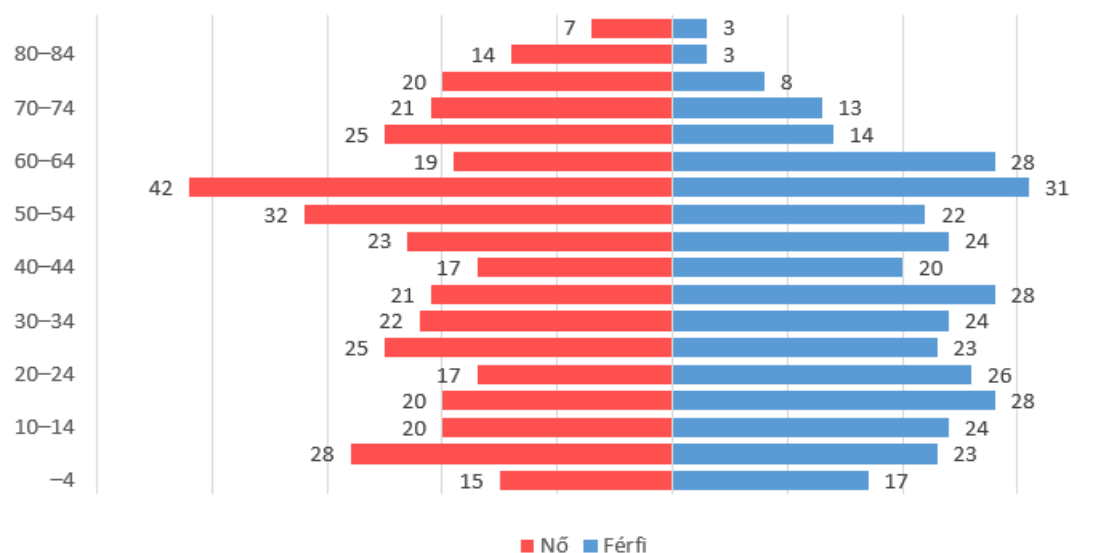
Időszak	A népességváltozás tényezői	Érték
1980-1989	Élvezületés	137
	Halálozás	218
	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	-81
	Vándorlási különbséget	-94
1990-2001	Élvezületés	112
	Halálozás	178
	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	-66
	Vándorlási különbséget	-12
	Változás aránya	-1,311%
2001-2011	Élvezületés	90
	Halálozás	128
	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	-38
	Vándorlási különbséget	-52
	Változás aránya	-6,213%

1. táblázat A népességváltozás tényezői

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A népesség korcsoport és nemek szerint

Somogyszil korfája, 2011

4. ábra Korfa

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Somogyszil népességének korcsoport és nemek szerinti megoszlását ábrázoló korfáján látható, hogy nincs számottevő nőtöbbség a településen. A korfa alapján is elmondható azonban, hogy Somogyszil populációja csökkenő fázisban van. A nők a népesség 52%-át alkotják, ők többségben csak az 5-9, 50-54, 55-59 éves, valamint a 65 év feletti korcsoportban vannak. A 15-49 évesek között pedig férfitöbbség volt tapasztalható a 2011-ben végzett népszámlálás során. A lakónépesség különösen nagy aránya, 10% alkotja az 55-59 éves korcsoportot. Somogyszil népessége tehát nem áll stabil alapokon, egyre kevesebb a fiatalok és gazdaságilag aktív korúak száma.

Családi állapot

A somogysziliek legnagyobb része, 44%-a házastársi kapcsolatban él – e tekintetben a Kaposvári járásban átlag feletti a község –, 31,5%-uk nőtlen vagy hajadon. Szintén a járási átlagtól eltérően, magas az özvegy lakosok aránya, tekintettel arra, hogy a populáció 14,4%-a vesztette el házastársát. A somogysziliek mindösszesen 10%-a elvált, ami a járáshoz képest pozitívan eltérő, alacsony arányszám. Az élettársukkal élők aránya 11%.

Élveszületések száma, a háztartások összetétele

A Kaposvári járásról elmondható, hogy a száz főre jutó élveszületettek száma 146, míg ez az érték Somogyszilben a 2011-es év során – magasan a járási érték felett – 186 volt. A legjellemzőbb az, hogy egy nő két gyermeket vállal (128 nő), a legkevesebb esetben fordul elő a négy vagy több gyermek a településen. Szembetűnő azonban, hogy 2011-ben 66 nő egy gyermeket sem, 58 nő pedig csak egy gyermeket vállalt. Ez a tényező viszont könnyen társul más negatív tényezővel (mint például a településről történő elvándorlás) és egymással kölcsönhatásba lépve, a folyamatokat felerősítve a község igen gyors ütemű elnéptelenedéséhez vezethet.

300 háztartás volt 2011-ben Somogyszilen, ebből 195 családháztartás volt, ami 65%-os arányt jelent. Ezen belül a házasságban, élettársi kapcsolatban élők aránya 51%. A gyermeküket egyedül nevelő szülők aránya mindösszesen 13%.

A száz háztartásra jutó személyek száma 249 fő, az időskorú személyeké 58 fő. A foglalkoztatottak száma igen alacsony, 75 fő.

Iskolázottság

Kiemelkedően magas, 55,8% azon somogysziliek aránya, akik legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola nyolcadik évfolyama vagy a középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

oklevéllel. Ha ehhez hozzáadódik még a legfeljebb az általános iskola 1-7 évfolyamát elvégzettek aránya, akkor együtt összesen a somogyszili populáció 71,2%-át teszik ki. Érettségivel a lakosok 19,7%-a rendelkezik, míg a legkisebb arányban a főiskolai, egyetemi végzettségűek vannak a településen, az ő arányuk mindösszesen 6% (42 fő), annak ellenére, hogy Somogyszil közelében két széles képzési struktúrával rendelkező egyetemváros – Kaposvár, Pécs – is található. A nők jellemzően aluliskolázottabbak a férfiakhoz képest.

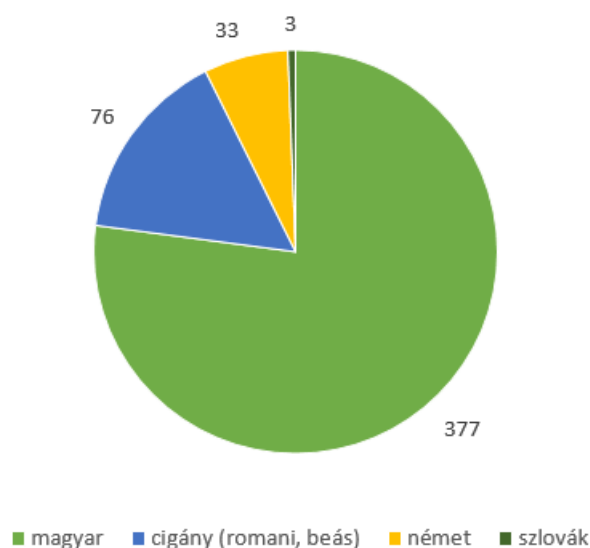
Hét egymás közelében levő település, Igal, Ráksi, Somogyszil, Kacsok, Gadács, Gölle és Szentgáloskér felismerve a problémát, konzorciumi formában sikeres pályázatot nyújtott be, az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek című felhívásra. Ennek értelmében a településeken élő fiatalok közép- vagy felsőfokú tanulmányai folytatása során ösztöndíj formájában támogatásban részesülhetnek, amennyiben arra irányuló kérelmet nyújtanak be. A települések célja az, hogy a tanulmányaik folytatásához biztosított anyagi támogatással ösztönözzék a fiatalokat arra, hogy végzettségük megszerzését követően tudásukat Somogy megyében hasznosítsák, ezáltal erősítve a megye népességmegtartó erejét és a társadalmi, gazdasági fejlődését. Azok a hallgatók jogosultak a támogatásra, akik lakóhelye a konzorciumban érintett települések egyikén található, és nappali, levelező vagy esti tagozaton folytatnak középfokú, alapfokozatot és szakképzettséget, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező tanulmányokat, vagy akik egységes, osztatlan, felsőfokú szakképzésben, illetve az állam által elismert szakképzés bármelyikében vesznek részt.

Nemzetiség, vallás

Somogyszil népessége a nemzetiség szempontjából nem kifejezetten tekinthető homogénnek. A település lakosságának legnagyobb része – ami jelen esetben 377 főt jelent – a 2011-es census során magyarnak vallotta magát. A második és harmadik legnagyobb csoportot alkotják azok a lakosok, akik a cigány, vagy német nemzetiséghez tartozónak érezték magukat. Somogyszilen három fő pedig a szlovák nemzetiség részét képezte a legutóbbi népszámlálás során. (5. ábra)

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Somogyszil népessége nemzetiség szerint, 2011

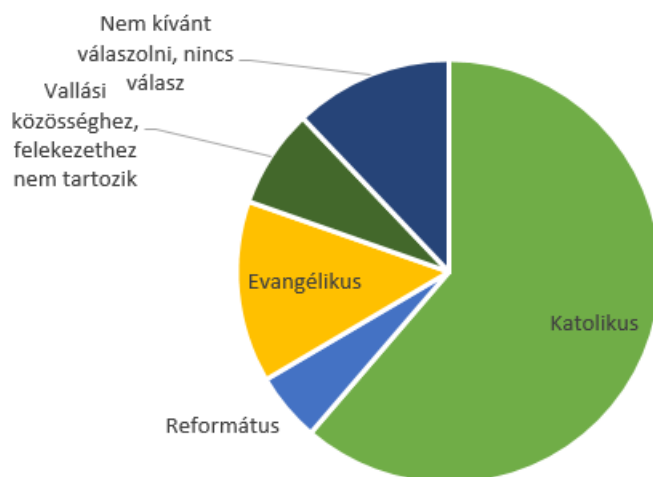

5. ábra Nemzetiségi összetétel

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Somogyszil jellemzően katolikus község. Katolikusnak a lakosok 61%-a, evangélikusnak 13,8%-a, míg reformátusnak 5,2%-a vallotta magát. A somogysziliek 7,5%-a nem tartozik vallási közösséghez, felekezethez. (6. ábra)

A népesség vallás, felekezet szerint, 2011

6. ábra Vallási, felekezeti hovatartozás

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Illetékes intézményi központok

Arra való tekintettel, hogy Somogyszil falu jogállású település, az ott jelenlévő intézmények száma korlátozott, ebből fakadóan pedig az igénybe vehető szolgáltatások száma is csekély. Somogyszilen egyedül a Polgármesteri Hivatal rendelkezik illetékes intézményi központtal. A legtöbb illetékes intézmény központja Kaposváron található – ilyen például a Katasztrófavédelmi kirendeltség, Munkaügyi központ kirendeltsége, a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság, a Szociális és gyámhivatal –, azonban egyes ügyintézés megköveteli a Pécsre történő utazást, hiszen a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, a Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Biztonsági Hatósága, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Igazgatósága a baranyai megyeszékhelyen található. A Somogyszilról Pécsre történő eljutási idő 1 óra 23 perc, és közúton 73 kilométerre található a baranyai megyeszékhely.

A szomszédos Igal jelenleg még igen gyenge városi funkcióját támasztja alá az is, hogy nincs olyan illetékes intézmény, amelynek központja Igalon lenne. Somogyszil számára is kedvező körülményeket teremtené, ha Igal a városiasodás útjára lépne, ha igazi várossá fejlődhetne, amely nem csak a városi rang meglétében manifesztálna. (2. táblázat)

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Somogyszil illetékes intézményi központjai, 2014			
Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő	Távolság
		Óra:Perc	km
Építésügyi Hivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Építésügyi körzetközpont	Kaposvár	0:30	28,31475
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Kaposvár	0:30	28,31475
Gyámhivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Járási Hivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Kaposvár	0:30	28,31475
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Kistérségi ÁNTSZ	Kaposvár	0:30	28,31475
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Pécs	1:23	73,36009
Körzeti Földhivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei földhivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Pécs	1:23	73,36009
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Kaposvár	0:30	28,31475
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv	Kaposvár	0:30	28,31475
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.	Kaposvár	0:30	28,31475
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervének Munkaügyi Felügy.	Kaposvár	0:30	28,31475
Munkaügyi központ kirendeltsége	Kaposvár	0:30	28,31475
NeKI Kirendeltség	Pécs	1:23	73,36009
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Kaposvár	0:30	28,31475
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Pécs	1:23	73,36009
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Pécs	1:23	73,36009
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Kaposvár	0:30	28,31475
Polgármesteri hivatalok	Somogyszil	0:00	0
Rendőrkapitányság	Kaposvár	0:30	28,31475
Szociális és gyámhivatal	Kaposvár	0:30	28,31475
Városi Bíróság	Kaposvár	0:30	28,31475
Vízügyi Igazgatóság	Pécs	1:23	73,36009

2. táblázat Illetékes intézményi központok

Forrás: Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információ Rendszer

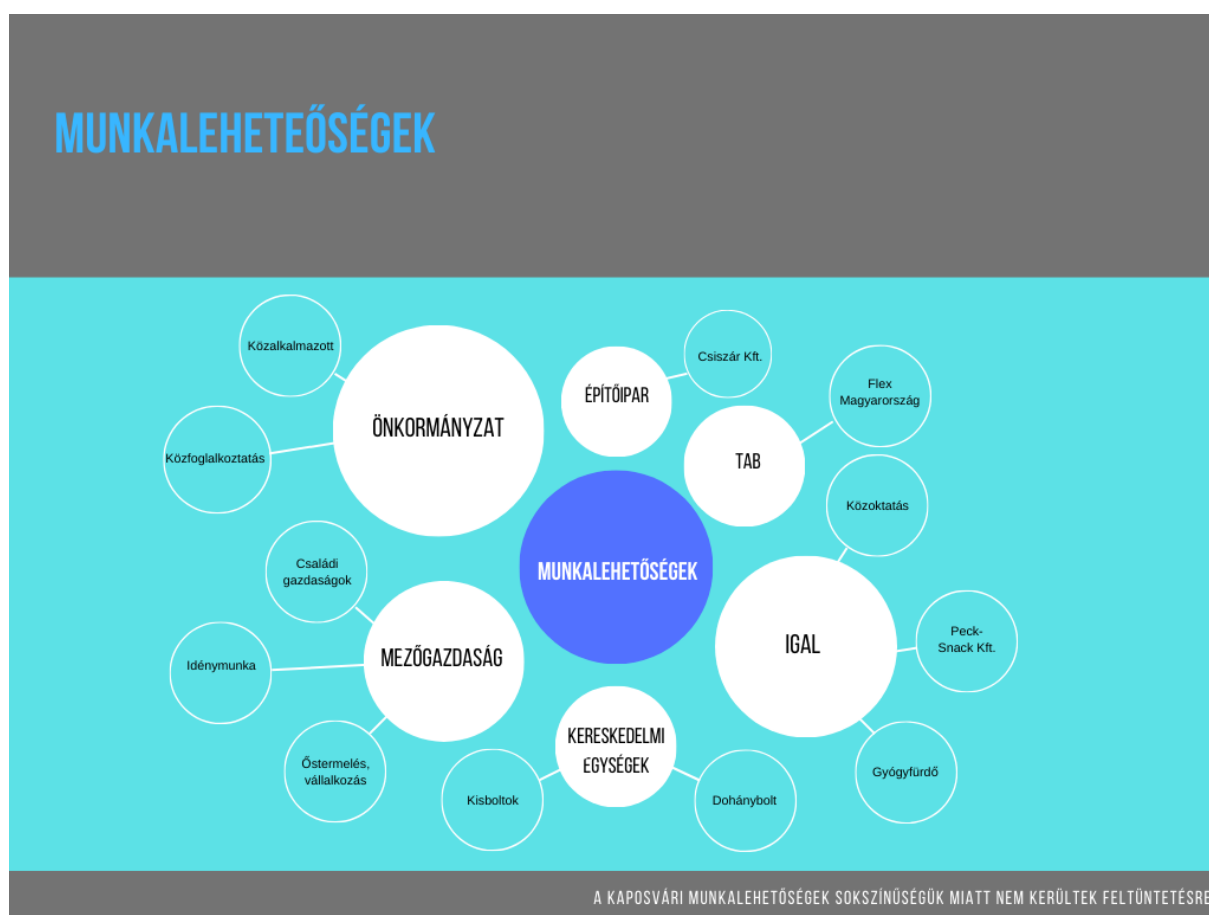
Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Gazdasági helyzet

A Dél-Dunántúli nagyrégió Magyarország legkevesebb bruttó hazai terméket előállító területe, és Magyarország három legalacsonyabb GDP-vel jellemezhető megyéjéből kettő – Somogy, illetve Tolna megye – ebben a régióban található. Az egy főre jutó GDP alapján pedig Somogy megye a 15. helyen szerepelt a 2018-as eredmények összevetésében. Somogyszil gazdasági helyzete a fentieknek megfelelően predesztinált.

Munkalehetőségek

Somogyszil hagyományosan mezőgazdasági berendezkedésű település, egykoron mezővárosi raggal is bírt. Mára azonban a primer szektor már csak kevés munkavállaló számára tud helyben megélhetést biztosítani.

7. ábra Munkalehetőségek Somogyszilen

Mezőgazdaság

A mezőgazdasági tevékenység folytatásának legjellemzőbb formája az őstermelői minőség és a vállalkozás. A településen működik egy szarvasmarhatelep. Jellemzően a mezőgazdaság azonban az ezen szektorban dolgozó somogyszili lakosok legnagyobb részének csak idénymunka jellegű munkát tud biztosítani.

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

A település nagyobb mezőgazdasági szektorban tevékenységet végző gazdasági szereplője a Szili Kalász Kft., amelynek fő tevékenységi köre a gabonafélék, hüvelyes növények és olajos magvak termesztése. A nyilvános céginformációk alapján a szervezet 11 főt foglalkoztat.

Építőipar

A Csiszát Kft. szintén 11 munkavállalónak biztosítja a megélhetését. A gazdasági szervezet az építőipar nemzetgazdasági ágazatban végzi tevékenységét, profiljuk lakó- és nem lakó épületek építése.

Somogyszil Község Önkormányzata

A települési önkormányzaton a munkavállalói létszám változó, jelenleg tíz fő alatt van az alkalmazottak száma. Két-két fő a szakmai és fizikai állomány tagja, a konyha két alkalmazottal üzemel, egy fő a takarítói és egyben az ebédszállítással kapcsolatos teendőket látja el, illetve egy fő a könyvtárban dolgozik. A közfoglalkoztatottak száma 5-10 fő között alakul, az őszi-téli időszakban kevésbé jellemző ez az alkalmazási forma.

Kereskedelmi egységek

Ahogy az a legtöbb esetben tendencia, jellemzően a kereskedelmi egységek Somogyszilen is csak a tulajdonosok és közvetlen családtagjaik számára tudnak munkalehetőséget biztosítani. A településen három bolt működik, ezek közül csak kettő tulajdonosa somogyszili lakos, munkavállalóik azonban somogysziliek.

Somogyszilen vendéglátóhely nem üzemel.

Igalon történő munkavállalás

Az aprófalú-jelleg következményeképpen a munkaképes korú lakosok számára kevés munkalehetőség tölthető be Somogyszilen.

A legközelebbi és legkézenfekvőbb szintér erre Igal, hiszen a szomszédos városban jelentős munkaerőhiány realizálódott a közelmúltban, amely a gyógyfürdő prosperálásának eredménye. A somogyszili lakosok jellemzően a gyógyfürdő, a vendéglátó- és szálláshelyek egyikében találtak állást. Igal közelsége kedvező, hiszen minimális energia befektetés szükséges a munkába járás miatti ingázáshoz.

A szomszéd város – és egyben a környék – legnagyobb munkáltatója a Peck-Snack Kft. A vállalat 1998 óta foglalkozik fagyasztott pékáru készítésével, a magyar sütőipar egyik meghatározó szereplője. A cég 6 000 m² alapterületű gyárral rendelkezik, jelenleg három

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

országban van jelen és több, mint 1 800 látványpékségben érhetőek el termékeik.⁵ A nem igali, de a környező településeken lakó munkavállalók részére a cég autóbusz járatokkal oldja meg a munkába járás biztosítását.

Tabon történő munkavállalás

A Flex Magyarország innovatív iparági megoldások fejlesztésével foglalkozik, amelyekkel hazai, valamint multinacionális partnereit segíti a piaci kihívásokhoz való alkalmazkodásban a termékek teljes életciklusa során. A vállalat Magyarországon öt telephellyel rendelkezik, amelyből az egyik Tabon található. A tabi gyár 1992-ben alakult és a vállalat együttes magyarországi székhelyének is otthont ad. A Flex Magyarország tabi üzemében 1 500 munkavállalónak biztosít megélhetési lehetőséget.⁶ A Somogysziltól 36 kilométerre lévő településre történő munkavégzés miatti ingázást a vállalat szintén saját buszjáratokkal segíti.

Kaposváron történő munkavállalás

A térség főbb munkalehetőségei Kaposváron találhatóak, ezért a lakosok döntő többsége naponta ingázik a megyeszékhelyre munkavállalás miatt.

Munkanélküliség

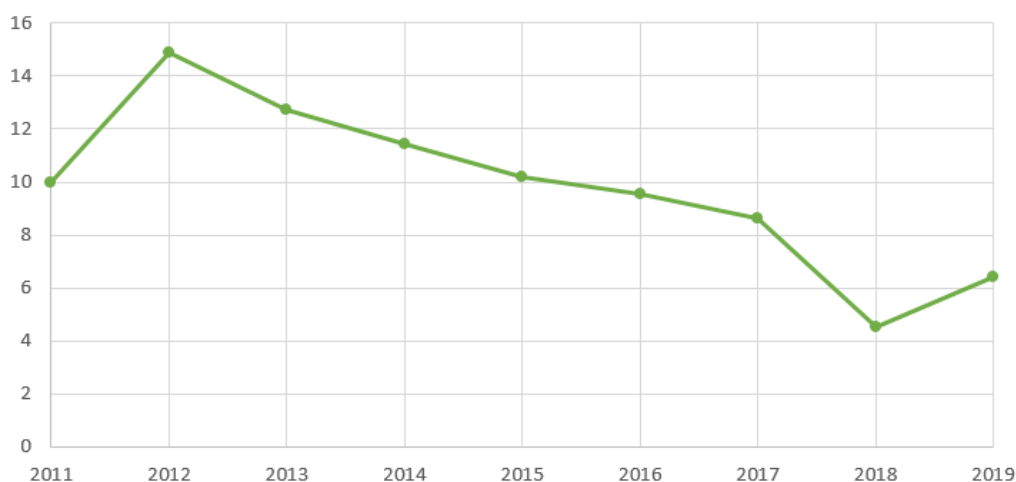
A nyilvántartott álláskeresők száma 2011 és 2019 novembere között 2012-ben érte el maximumát, ekkor a munkavállalási korú népesség 14,89%-a, vagyis 74 fő volt munkanélküli. Ezt követően 2018-ig tartó folyamatos csökkenés volt tapasztalható a munkanélküliek számában, egészen 4,55%-ig (23 fő) csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatszolgáltatási szerint. 2019. november 20-ára ismételten nőtt a munkanélküli somogysziliek száma, ekkor a munkanélküliség relatív mutatójának értéke 6,4%-ot vett fel, 32 lakos keresett ekkor állást. Mind az országos, regionális, illetve megyei helyzetnél is jóval kedvezőbb a munkanélküliség helyzete Somogyszilen, hiszen ez a mutató országos szinten 5,2% (igaz, ezt az utolsó adat meghaladja), a Dél-Dunántúli régió esetében 8,1%, míg a somogyi arányszám 2019. november 20-án rendkívül magas, 9,7% volt.⁷ (8. ábra)

⁵ <http://peksnack.hu/hu/>

⁶ <https://flex.com/>

⁷ Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A nyilvántartott állás keresők a munkavállalási korú népesség
%-ában, 2011-2019

8. ábra A nyilvántartott állás keresők aránya

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Gazdasági aktivitás

A gazdasági aktivitás és a háztartások összetételével kapcsolatos 2011-es információk szerint 2001-ig a száz családra jutó foglalkoztatottak száma is folyamatosan csökkent, majd 2011-re stagnált. A száz családra jutó 15 évesnél fiatalabbak száma 1990 és 2011 során csökkent, 2011-ben 62 fő volt. Fontos megjegyezni azonban, hogy ahogyan a nyilvántartott állás keresők száma is jelentősen csökkent, úgy a foglalkoztatottak számában is értelemszerűen pozitív irányú volt a változás. Szintén kedvező körülmény Somogyszil esetében az is, hogy a száz háztartásra jutó időskorú személyek száma a járási átlagnál alacsonyabb, 2011-ben 58 fő volt. Mindezek egyébként a település korfájánál (4. ábra) is kivehetők.

Somogyszil Község Önkormányzata Képviselő-testülete rendeletben határozott az utalványban történő támogatásról. A rendelet célja, hogy az Emberi Erőforrás Fejlesztés Operatív Program Humán szolgáltatások fejlesztése Igal és környékén című pályázati felhívásba bevont munkaerő piaci szempontból hátrányos helyzetű lakosságnak támogatást nyújtson, és meghatározza a természetben nyújtott ellátás feltételeit, és az igénylés menetét. A támogatás formája természetbeni juttatás keretén belül TESCO vásárlási utalvány, amely értéke 5 000 forint, 18 000 forint, 25 000 forint vagy 30 000 forint lehet.⁸

A helyi iparüzési adó mértéke állandó jelleggel végzett ipari tevékenység esetén az adóalap 2%-a ideiglenes jelleggel végzett tevékenységnél pedig naptári naponként 1 000 forint, vagy 2 000

⁸ Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2019. (V.2.) önkormányzati rendelete

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

forint az elvégzett tevékenység függvényében. Az önkormányzat 2018-as zárszámadása alapján a befizetett iparűzési adó mértéke 16 689 127 forint volt.⁹

Gazdasági szervezetek

Somogyszil 2017-ben regisztrált gazdasági szervezeteit vizsgálva szembetűnik, hogy viszonylag magas a vállalkozói kedv a településen. A gazdasági szervezetek jellemzően tevékenységüket vállalkozási formában végzik. Ezen a típuson belül is az önálló vállalkozók vannak nagy többségben, akik legnagyobb részt mellékfoglalkozásként végzik ezt a fajta tevékenységüket. Magas a nyugdíjas vállalkozók száma, illetve a mezőgazdasági berendezkedésből adódóan az őstermelők is szép számban képviseltetik magukat.

Gazdasági szervezet típusa	Gazdasági szervezet száma
Nonprofit szervezetek	5
Betéti társaságok	4
Egyéni vállalkozók	23
Főfoglalkozású egyéni vállalkozók	13
Főfoglalkozású önálló vállalkozók	33
Korlátolt felelősségű társaságok	6
Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek	2
Közkereseti társaságok száma	0
Mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók	8
Mellékfoglalkozású önálló vállalkozók	59
Nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezetek	7
Nyugdíjas egyéni vállalkozók	2
Nyugdíjas önálló vállalkozók	51
Önálló vállalkozók	143
Őstermelők	67
Szövetkezetek	1
Vállalkozások	154
Társas vállalkozások	11

3. táblázat Gazdasági szervezetek

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Somogyszilben a 2017-es év során összesen 164 regisztrált gazdasági szervezet működött. Arra való tekintettel, hogy Somogyszil fő profilja a mezőgazdaság, magától értetődő, hogy a legtöbb gazdasági szervezet tevékenységi köre ezt a nemzetgazdasági ágat érinti. A mezőgazdaságon

⁹ Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2019. (V.30.) önkormányzati rendelete

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

kívüli nemzetgazdasági ágban tevékenységet folytató gazdasági szervezetek jelenléte marginális, három-három-három vállalkozás tevékenysége a kereskedelem, gépjármű javítás, a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, valamint az ingatlanügyek köré köthető. (9. ábra)

A gazdasági szervezetek tevékenységük alapján	Gazdasági szervezet száma
Társas vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban	1
Társas vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban	0
Társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban	26
Társas vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban	1
Társas vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban	1
Társas vállalkozások száma az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban	3
Vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban	135
Vállalkozások száma a szakmai, tudományos tevékenység nemzetgazdasági ágban	2
Vállalkozások száma a művészet, szórakoztatás, szabadidő nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban	2
Vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban	3
Vállalkozások száma a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban	1
Vállalkozások száma az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban	3
Regisztrált gazdasági szervezetek száma összesen	164

9. ábra A gazdasági szervezetek tevékenységei

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

A vállalkozások helyzete Somogyszilen

Somogyszil település méreteiből is adódóan kizárólag a lakosság legfontosabb szükségleteinek kielégítését megcélzó szolgáltatások vannak jelen. A három kisbolton, illetve a dohánybolton kívül más kereskedelmi egység nem működik. A közösségi élet egyik mindennapos színterének

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

számító vendéglátó egység fenntartása már nem volt rentábilis, így meg kellett szüntetni a kereskedelmi tevékenységet. A működő vállalkozások jellemzően családi vállalkozásként vannak jelen, ahol az alkalmazotti létszám pár fős.

Amint arról korábban már esett szó, a település elhelyezkedéséből adódóan elsődlegesen a turisztikai szolgáltatások biztosításában mutatkozik lehetőség, hiszen az igali gyógyfürdő, valamint a Balaton is elérhető távolságra van, a község pedig csendes, nyugalmas, ennél fogva a pihenésre szánt idő eltöltésére alkalmas.

A turisztikai szolgáltatások közül elsődlegesen a szálláshely szolgáltatás nyújtásának feltételei teremthetők meg a településen. Ennek feltétele egyrészt a jogszabályok által meghatározott valamely társasági, vagy egyéni vállalkozási forma létrehozása, másrészt a szükséges engedélyek beszerzése.

Vállalkozási tevékenység folytatására az alábbi egyéni és társas vállalkozási formákat javasoljuk:

- egyéni vállalkozó
- betéti társaság
- korlátolt felelősségű társaság

Egyéni vállalkozás létesítésének feltételei

Az egyéni vállalkozói tevékenység folytatásának feltételeit az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: evtv.), valamint az egyéni vállalkozók nyilvántartásával összefüggő részletszabályokról szóló 254/2018. (XII. 18.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) határozza meg. Az evtv. 3.§-a rendelkezik arról, hogy ki folytathat egyéni vállalkozói tevékenységet, illetve kik azok, akik a tevékenység folytatására nem jogosultak.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének, megszüntetésének bejelentése elektronikus úton, elektronikus azonosítást követően vagy a kormányhivatalnál kezdeményezhető. Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének feltétele, hogy az erre irányuló szándékát a természetes személy a kormányhivatalnál az evtv. rendelkezéseinek megfelelő bejelentse. A bejelentést személyesen, vagy elektronikus azonosítást követően az erre a célra rendszeresített űrlapon kell megtenni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

- a) a bejelentő családi és utónevét, születési családi és utónevét, anyja családi és utónevét, születési helyét és idejét, lakcímét vagy szálláshelyét (a továbbiakban együtt: lakcím), állampolgárságát,
- b) nyilatkozatot arról, hogy nem állnak fenn a 3. §-ban meghatározott kizáró okok,
- c) a főtevékenységet, és a folytatni kívánt egyéb tevékenységeket (tevékenységeket) a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról szóló 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeleten alapuló TEÁOR-számokból képzett a mindenkor hatályos Önellő vállalkozók tevékenységi jegyzéke (ÖVTJ) szerinti ÖVTJ kód szerint megjelölve,
- d) a székhely, valamint szükség szerint a telephely (telephelyek) és a fióktelep (fióktelepek) címét,
- e) az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott további adatokat és nyilatkozatokat, amelyek az állami adóhatósághoz való bejelentkezési kötelezettség teljesítéséhez szükségesek.

A bejelentési űrlapnak tájékoztatást kell tartalmaznia arról, hogy a bejelentő mely adatai és milyen célból kerülnek be az egyéni vállalkozói nyilvántartásba és ezek közül melyek lesznek bárki számára megismerhető, nyilvános adatok.

Ha a bejelentő a bejelentési űrlapot megfelelően töltötte ki, vagy a bejelentő a Kormányhivatalnál személyesen jár el, a kormányhivatal automatikusan, az e célra rendszeresített elektronikus rendszeren keresztül beszerzi az egyéni vállalkozó adószámát és az egyéni vállalkozó statisztikai számjelét. Az adatok beérkezését követően a kormányhivatal az egyéni vállalkozót - azonosításra alkalmas nyilvántartási szám megállapításával egyidejűleg - nyilvántartásba veszi. A kormányhivatal a nyilvántartásba vételről értesíti az állami adóhatóságot a Központi Statisztikai Hivatalt.

Az egyéni vállalkozói tevékenység a nyilvántartásba vétel napján kezdhető meg.

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentése, a változás-bejelentés, az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének és megszűnésének bejelentése díj- és illetékmentes.

Gazdasági társaság (cég) létrehozása

A cég az a jogalany, amely a cégnyilvántartásba, kérelemre történő bejegyzéssel, üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása céljából jön létre.

A cégbejegyzésre irányuló kérelmet a cég képviselője jogi képviselő útján köteles előterjeszteni elektronikus úton a cégbíróság felé. A bejegyzési kérelem előterjesztésének határideje a létesítő okirat aláírásától, illetve elfogadásától számított harminc nap. A cégbejegyzésre irányuló

kérelmet a cég székhelye szerint illetékes cégbíróság részére a cégformának megfelelő, a jogi képviselő által aláírt elektronikus nyomtatványon kell előterjeszteni.

A kérelemnek tartalmaznia kell az adott cégformára vonatkozóan a törvényben meghatározott adatokat, kivéve azokat, amelyeket a cégbíróság hivatalból vagy automatikusan jegyez be a cégjegyzékbe. A cégbejegyzési kérelemhez valamennyi cég esetében csatolni kell a cégforma, illetve a választott cégeljárás szerint szükséges okiratokat.

A kezdő mikro, illetve kisvállalkozások számára javasolt társasági forma a betéti társaság, illetve a korlátolt felelősségű társaság.

A betéti társaságot legalább két személy alapíthat társasági szerződés megkötésével, amely a betéti társaság létesítő okirata. A létesítő okirat aláírásával a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek.

A betéti társasági forma előnye, hogy esetében jogszabály nem határozza meg az alapításhoz szükséges tőke minimális mértékét, így viszonylag kis anyagi ráfordítással létrehozható, hátránya ugyanakkor, hogy a társaság egyik tagja (beltag) a társaság tartozásaiért a teljes vagyonával felel.

A korlátolt felelősségű társaságot (kft.) fő szabály szerint legalább két személy alapíthat társasági szerződés aláírásával, amely a korlátolt felelősségű társaság létesítő okirata. A létesítő okirat aláírásával a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy előre meghatározott összegű törzsbetét bocsátanak a társaság rendelkezésére, továbbá, hogy teljesítik a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásokat. A társaság vagyona a törzsbetétek összességét képező törzstőkéből áll, amelynek minimális összege 3.000.000 forint.

A társaság kötelezettségeiért a tag nem köteles helyállni.

A korlátolt felelősségű társaság előnye, hogy a tagok a saját vagyonukkal nem felelnek a társaság tartozásaiért hátránya, hogy viszonylag nagyobb összegű ráfordítást igényel a létrehozása, hiszen a törzstőke alapításkori minimális összege 3.000.000 forint, amelynek rendelkezésre bocsátása több részletben is történhet a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3. könyvében foglaltak szerint.

Szálláshely-szolgáltatás nyújtásának feltételei

A szálláshely-szolgáltatás nyújtásának feltételeiről a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.), a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szolgtv.), valamint a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről szóló 239/2009. (X. 20.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) rendelkezik.

A Kertv. alapján szálláshely-szolgáltatásnak minősül az üzletszerű gazdasági tevékenység keretében rendszerint nem huzamos jellegű, éjszakai ott-tartózkodást, pihenést is magában foglaló tartózkodás céljára szálláshely nyújtása, és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtása. Ugyancsak a Kertv. rögzíti azt is, hogy szálláshely-szolgáltatás csak a kereskedelmi hatóság – aki a szálláshely fekvése szerinti települési önkormányzat jegyzője (a továbbiakban: Jegyző) – részére történő a szálláshely-üzemeltetési bejelentést követően folytatható. A Jegyző nyilvántartást vezet a szálláshely-szolgáltatási tevékenységet folytatókról.

A szálláshely-üzemeltetési tevékenység szálloda, panzió, kemping, üdülőház közösségi szálláshely, egyéb szálláshely, vagy magánszálláshely formában történhet. Az egyes típusokhoz kapcsolódó követelményeket a Korm. rendelet 1. melléklete tartalmazza.

A szálláshely-szolgáltatás nyújtásának további feltétele, hogy a szálláshely rendelkezzen szálláshelykezelő szoftverrel.

A szálláshely-üzemeltetési bejelentést a szálláshely szolgáltatónak kell megtenni, amely az alábbi adatokat tartalmazza

- a) a szálláshely-szolgáltató nevét, címét, illetve székhelyét,
- b) a szálláshely-szolgáltató adóazonosító számát, statisztikai számjelét,
- c) a szálláshely címét, helyrajzi számát, helyszínrajzát,
- d) a szálláshely befogadóképességét:
 - da) a vendégszobák, továbbá – kemping esetén – területegységek száma, és
 - db) az ágyak száma,
- e) a szálláshely használatának jogcímét,
- f) a szálláshely elnevezését,
- g) azt, hogy a szálláshely-szolgáltatási tevékenységet mely szálláshelytípus tekintetében kívánja folytatni,
- h) azt, hogy a szálláshely-szolgáltató a szálláshelyen kíván-e élelmiszert, élelmiszer-nyersanyagot előállítani, felhasználni vagy forgalomba hozni,
- i) azt, ha a szálláshely-szolgáltató helyszíni szemle tartását kéri.

A bejelentéshez mellékelni kell továbbá a

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

- a) nem a kérelmező tulajdonában lévő szálláshely esetében a szálláshely használatának jogcímére vonatkozó igazoló okiratot vagy annak másolatát a tulajdoni lap kivételével,
- b) haszonélvezet esetében – ha nem a tulajdonos vagy a haszonélvező a szálláshely-szolgáltató – a haszonélvező hozzájárulását igazoló okiratot,
- c) közös tulajdonban álló szálláshely esetében, ha nem valamennyi tulajdonostárs a szálláshely-szolgáltató, a tulajdonostársak hozzájárulását igazoló okiratot,
- d) a szálláshelykezelő szoftver meglétét igazoló dokumentumot.

A szálláshely-szolgáltató a bejelentésben meghatározott adatokban bekövetkezett változást haladéktalanul köteles írásban jelezni a jegyzőnek. A szálláshely megszűnését a megszűnést követő nyolc napon belül kell bejelenteni.

A szálláshelyre vonatkozó jogszabályi és hatósági előírások megsértése esetén a jegyző a Korm. rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket állapíthat meg, amelyek között a pénzbüntetés, valamint szálláshely- szolgáltatás nyújtásának felfüggesztése is szerepel.

A Vállalkozási tevékenység ösztönzésének megnyilvánulásai a régióban

A Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara több vissza nem térítendő támogatást biztosított 2019-ben a kamarai tagok részére, amelyek célja a tagvállalkozások költségeinek csökkentése, a külföldi piacokon történő megjelenés segítése, a szolgáltatások minőségének javítása, illetve a paletta szélesítése.

A 2019-es évben a Széchenyi Kártya-, Széchenyi Forgóeszköz- és Széchenyi Beruházási hitelek kamattámogatására az Iparkamara 4 000 000 forint keretösszeget különített el. A támogatás feltétele, hogy az érintett tagvállalkozás 2020. január 1-től kezdődően legalább annyi ideig fenntartja kamarai tagságát, amíg az általa befizetett tagdíj eléri az igénybevett támogatás összegét. Kikötés még, hogy tagvállalkozásnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé nem állhat fenn tartozása, amely tényről nyilatkozat leadás szükséges a pályázat benyújtása során. A legalacsonyabb megigényelhető összeg 10 000 forint.

3 000 000 forint került elkülönítésre a kamarai tagok informatikai eszközbeszerzései költségeinek támogatására.

A kamarai tag vállalkozások által igényelhető támogatás mértéke

Tagdíj mértéke	Támogatás mértéke
18 000 Ft	36 000 Ft
19 000 – 100 000 Ft	50 000 Ft
100 001 – 200 000 Ft	100 000 Ft
200 001 – 400 000 Ft	150 000 Ft
400 001 – 700 000 Ft	200 000 Ft
700 001 – 1 000 000 Ft	250 000 Ft
1 000 001 – 1 500 000 Ft	300 000 Ft

4. táblázat SKIK által igényelhető támogatás mértéke

Forrás: Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara

A 2019-es évre szólóan a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara 1 000 000 forint összértékben támogatta az SKIK Szolgáltató és Oktatási Nonprofit Kft. által szervezett tanfolyamok, mestertanfolyamok, valamint külső képző cég által szervezett tanfolyamok elvégzését. Az Iparkamara által nyújtott támogatás a vállalkozás saját maga és a dolgozói továbbképzése céljából volt igényelhető. Az SKIK Nonprofit Kft. képzési kínálata jelenleg negyven mesterképzési programból áll – választható például cukrász; festő, díszítő, mázó és tapétázó; ipari gépész; karosszerialakatos; látszerész és fotócikk-kereskedő; női szabó képzés – illetve a tagok igénye alapján további tanfolyamok megszervezése is lehetséges.

További vissza nem térítendő iparkamarai támogatás volt 2019-ben igényelhető a kamarai tagvállalkozások pályázatkészítéssel, minőségbiztosítási rendszer kiépítésével, illetve fejlesztésével, valamint a GDPR bevezetésével kapcsolatos költségek mérséklésére. A kamara erre 1 000 000 forintot különített el, amely a felhívásban szereplő pályázati követelményeknek megfelelő kérelmek beérkezésének sorrendjében kerül kiosztásra. A pályázati feltételek és a maximálisan megítélhető támogatás összege összhangban van a többi 2019-es pályázatával.

A Somogy megyei vállalkozások külföldi piacon való megjelenésében való segítségnyújtás az iparkamara egyik fókuszpontja. Ezen cél elérését hivatott segíteni az a támogatás, amelynek keretében a tagvállalatoknak lehetőségük volt 2019-ben az SKIK által szervezett csoportos utakon részt venni, illetve az idegen nyelvű, nyomtatott promóciós anyagok, külföldön megjelenő hirdetések vagy külföldi piackutatás, valamint Magyarország határain túl megrendezésre kerülő kiállításokon való standköltségeik csökkentését megigényelni. Az erre a célra elkülönített összeg 5 000 000 forint volt.

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Szintén képzéssel kapcsolatos költségek csökkentésére került elkülönítésre a kamara által 1 000 000 forint. A tagvállalkozások 15 000 forint/fő képzési támogatást igényelhetnek meg, amely a tagdíj befizetések függvényében 2-10 fő képzésére volt igényelhető. A 2020-as évre szóló támogatásokról az első információk februárban kerülnek publikálásra az Iparkamara honlapján.¹⁰

Civil szervezetek

Somogyszilen három civil szervezet működik, a település honlapján azonban csak a Vegyescsokor Egyesület és a Horgászegyesület szerepel. A személyes interjú alkalmával csak egy további – a sportegyesület – tevékenységi körére derült fény.

Somogyszili civil szervezetek

A településen három civil szervezet van bejegyezve, azonban ezek közül jelenleg csak egy szervezet aktív.

A Vegyescsokor Egyesület roma táncok gyakorlására létrejött szervezet, azonban az egyesület már hosszú ideje nem folytat tevékenységet.

A Horgászegyesület a jelenlegi állapot szerint éppen megszűnő félben van, ugyanis a civil szervezet által végzett tevékenységre nincs nagy érdeklődés a somogysziliek körében.

A Sportegyesület aktív szereplőként van jelen a település életében, tagjait a futball szeretete hozza össze.

Kaposvár és a Zselic vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület

Kaposvár és a Zselic vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület közhasznú feladatokat lát el. Az egyesület célja a magán- és közszféra partnerségén, közös érdekeltségen alapuló turizmusfejlesztés, szervezés és működtetés. E cél megvalósítása érdekében a TDM az alábbi közhasznú feladatokat látja el.

- Ismeretterjesztés és oktatás: a desztináció jó példaként történő megjelenítése és bemutatása; szakmai programok, továbbképzések, ismeretterjesztő előadások szervezésének elősegítése, valamint a szakmai tapasztalatcsere biztosítása; a turisztikai desztinációs szemléletmód képviselése, népszerűsítése; idegenvezetéssel egybekötött városnézések biztosítása a helyi iskoláknak; várostörténeti és helyismereti órák

¹⁰ Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara

biztosítása; a helyi lakosság közösségi életének segítése, a helyi identitástudat kialakítása.

- Kulturális tevékenység: az egyesület kulturális intézményeinek piacra segítése, a helyi rendezvények promotálása; szakmai partnerség biztosítása, szakmai együttműködés megteremtésének elősegítése, erősítése; a város kulturális életének megjelenítése, aktív képviselője más városokban szakmai és egyéb kiállításokon, rendezvényeken; a város kulturális értékeinek bemutatása a testvérvárosi és egyéb delegációknak/ diákoknak/ látogatóknak; kapcsolattartás helyi kulturális intézményekkel, szervezetekkel (múzeumok, könyvtár, városszépítő egyesület, főépítési iroda); a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a megfelelő tájékoztatás és a feltételek biztosítása; a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a megfelelő tájékoztatás és a feltételek biztosítása.
- A kulturális örökség megóvása: várostörténeti és helytörténeti ismeretterjesztés; helyi képző-, ipar- és népművészek kiállításának bemutatkozási lehetősége az egyesület székhelyén.
- A hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése: kapcsolattartás, együttműködés, szakmai segítségnyújtás kulturális és turisztikai rendezvényeken.
- A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenységek: idegenvezetéssel egybekötött városnézések biztosítása; a helyi kultúra, kulturális örökség bemutatása; részvétel közös rendezvényeken (kulturális, sport, turizmus).
- Az euroatlanti integráció elősegítése: a helyi kultúra, kulturális örökség bemutatása; részvétel közös rendezvényeken (kulturális, sport, turizmus).

A TDM Egyesület további feladatai közé tartozik még a turisztikában érdekelt vállalkozások, szolgáltatók tevékenységének összehangolása, támogatása, illetve érdekképviselője, az önkormányzati és vállalkozói turisztikai tevékenységek összehangolása, a marketing stratégiának kialakítása az érintettek bevonásával, a turisztikai termékfejlesztés kezdeményezése, turinform iroda működtetése, a turisztikai szolgáltatások közvetítése, turisztikai információs technológiai alkalmazás működtetése, hozzáférés biztosítása a tagok részére, a helyi turisztikai szolgáltatásokról, eredményekről történő statisztikák készítése, a turisztikai szempontból fontos rendezvények, programok kezdeményezése, részvétel a megvalósításban, a megvalósítás elősegítése, a tagság folyamatos informálása programtervezetről, illetve az eredményekről, a felmerülő szervezetfejlesztési és képzési

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

igények esetén a szükséges képzések megszervezése, továbbá együttműködések kialakítása és gondozása a szakmai szervezetekkel.

Somogyszil Önkormányzata jelenleg nem tagja a kaposvári TDM-nek, ugyanakkor

érdemes lenne azt megfontolni a TDM szervezet – mind önkormányzati, mind egyéni, mind gazdasági szervezeti szinten, hiszen ahogyan az a szervezet céljaiból és feladataiból látszik, csak előnnyel járhat, és megfelelő húzóerőt fejthet ki a községre. Fontos azonban, hogy a kaposvári TDM nem zárja ki azt, hogy a tagokon kívül más is részesüljön a közhasznú szolgáltatásokból.¹¹ A TDM tagság feltétele tagdíj fizetése, amelynek mértéke 30 és 250.000 forint között alakul évente a tag státuszától (önkormányzat, civil szervezet, vállalkozás stb.) és méreteitől (lakosság szám, foglalkoztatottak száma, tagok száma) függően.

Helyi adók

A helyi adók hozzájárulnak ahhoz, hogy egy település önkormányzata megteremtse a stabil gazdasági hátteret a település folyamatos fejlődéséhez a lakosság közszolgáltatásokkal kapcsolatos igényeinek minél magasabb szinten történő kielégítéséhez. A helyi adók típusa, mértéke, és az igénybe vehető adókedvezmények hozzájárulnak az adott községről vagy városról alkotott kép kialakításához, illetve segítségükkel mérhető a gazdasági tevékenység szintje.

Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2015. (VIII.17.) önkormányzati rendelete az alábbi helyi adókról határoz:

- Építményadó
 - Lakás esetén 14 000 Ft azzal, hogy a megállapított adót 43%-kal csökkenteni kell, ha az adófizetésre kötelezett lakóhelye vagy tartózkodási helye az adóév január 1-jén Somogyszilben volt.
 - Lakásbérleti viszony esetén 7 980 Ft
 - Telek esetén 7 980 Ft
 - Üzlet, műhely és egyéb vállalkozási tevékenységre használt helyiség esetén 10 060 Ft

Adókedvezmények az építményadó tekintetében:

Teleknagyság m ² (telekadó kedvezménye)	A megállapított adó csökkentésének mértéke %
---	--

¹¹ <http://visitkaposvar.hu/>

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

1501-2000	90
2001-3000	80
3001-4000	70
4001-5000	55
5001-6000	40
6001-7000	25
7001-8000	10

5. táblázat Adókedvezmények

Forrás: Somogyszil Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2015. (VIII.17.) önkormányzati rendelete

- Helyi iparűzési adó
 - Állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén az adóalap 2%-a.
 - Ideiglenes jelleggel végzett építőipari tevékenység, vagy természeti erőforrás feltárásával, kutatásával kapcsolatosan folytatott iparűzési tevékenység esetén az adó mértéke 1 000 Ft/nap.
 - Ideiglenes jelleggel végzett, nem építőipari vagy természeti erőforrás feltárásával, kutatásával kapcsolatos iparűzési tevékenység esetén 2 000 Ft/naptári nap.
 - A vállalkozó határozatlan ideig mentes az adó alól, ha az az alapja a 600 000 Ft-ot nem haladja meg.¹²

2018-ban a magánszemélyek által befizetett kommunális adó mértéke 3 138 854 Ft, a gépjárműadóé 1 416 127 Ft volt, míg a Somogyszil területén gazdasági tevékenységet végző szervezetek összesen 16 689 127 Ft iparűzési adót voltak kötelesek megfizetni.¹³

Egészségügy, szociális ellátás, intézmények

Somogyszil teljes közigazgatási területe egy fogorvosi alapkörzetbe tartozik. A körzethez Somogyszilen kívül még a következő települések tartoznak: Igal, Bonnya, Gadács, Fiad, Kacsok, Kisbárapáti, Ráksi, Somogyszil.

Somogyszil, Kacsok és Gadács Önkormányzata közösen tartja fenn a védőnői szolgálatot, amely együttműködés egészségügyi feladat-ellátási szerződésben rögzítésre került. Somogyszil teljes területe egy védőnői körzetbe tartozik.¹⁴

Gyógyszertár és fiókgyógyszertár nincs a faluban, a legközelebbi patika Igalon található. Ezt a települési funkciót a lakosok egyértelműen hiányként jelölik meg.

¹² Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2015. (VIII.17.) önkormányzati rendelete

¹³ Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2019. (V.30.) önkormányzati rendelete

¹⁴ Somogyszil Község Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2016. (XII.22.) önkormányzati rendelete

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Somogyszil esetében az intézményi ellátottság szerény, egyedül sportpálya található a faluban. Nincs tehát bankfiók, járási hivatal, kormányablak, mentőállomás, okmányiroda, piac, strand, tűzoltóság, uszoda, fürdő, gyógyfürdő, üzemanyagtöltő állomás, illetve vasútállomása sem, azonban ezek hiánya természetesnek tekinthető, hiszen Somogyszil nem városi jogállású település.

A somogyszili lakosok 6%-a részesült a megváltozott munkaképességűeknek járó szociális ellátásban, 25%-a volt jogosult nyugdíjra, ellátásra, járadékra és egyéb járandóságra, ebből a község lakóinak 16%-a életkorából fakadóan nyugdíjas.

A falu 28 óvodás korú gyermekéből a somogyszili óvodába 24 jár. Az óvoda konyhája jelentős mértékben felújításra szorult, amelyet TOP pályázatból tudott a község megvalósítani.

Bölcsőde, általános iskola azonban nincs a községben, ezekért az ellátásokért szintén a szomszédos településekre kell utaznia a somogyszili lakosoknak.

Közlekedési infrastruktúra

Kaposvár elérése személygépjárművel viszonylag könnyen, 31 perc alatt lehetséges a 6507-es, és a 6505-ös számú közutakon.

Az autóbusszal történő közlekedés tekintetében már kevésbé pozitív a helyzet. Naponta csak hét járatral lehet eljutni a megyeszékhelyre. A járatok menetideje jellemzően 46 perc és egy óra között alakul.

A munkába és iskolába munkanapokon történő ingázás mindössze két járatral oldható meg, ezek 04:12-kor, 06:09-kor hagyják el Somogyszilt. Szabadnapokon hat járat érinti a községet, és a munkanapok esetében is tapasztalt gyenge járatsűrűség jellemző, amit jól kifejez az is, hogy 11:42 és 17:16 között nem indul járat a településről. A munkaszüneti napokon még kevesebb, már csak öt járat 3-4 órás gyakorisággal indul Kaposvárra.

A Kaposvárról Somogyszilre történő közlekedés ugyanannyi járatszámmal oldható meg. Erre az útvonalra is a fent említett járatsűrűség jellemző, 2-3 óránál gyakrabban nem indul autóbusz a településre. Az utolsó busz 22:40-kor hagyja el Kaposvárt minden hétköznapi és szabadnap. Szombatonként már csak 3-4 óránként van lehetőség buszra szállni, míg a munkaszüneti napokon óriási problémát jelent, hogy napközben, 11:50 és 19:30 között nincs járat.

Irány	Időszak	Járatok száma	Megjegyzés
--------------	----------------	----------------------	-------------------

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Somogyszil-Kaposvár	Munkanapokon	7	egy potenciális busz 8 óra előtt, az utolsó járat 20:41-kor indul
	Szabadnapokon	6	11:42 és 17:16 között nincs járat
	Munkaszüneti napokon	5	nagyon ritkán, 3-4 óránként jár a busz
Kaposvár-Somogyszil	Munkanapokon	7	ritkán járó buszok (12:15, 14:50, 17:00, 19:30), az utolsó busz 22:40-kor hagyja el Kaposvárt
	Szabadnapokon	6	nagyon ritkán, 3-4 óránként van autóbusz, az utolsó járat 22:40-kor indul
	Munkaszüneti napokon	5	11:50 és 17:00 között nem közlekedik autóbusz, az utolsó járat 19:30-kor indul

10. ábra Buszközlekedés

Forrás: Menetrendek.hu

A Somogysziltól 7 kilométerre lévő Igal a Kaposvárra tartó autóbuszjáratokkal közelíthető meg, így a két település közötti buszközlekedésre külön nem térünk ki.

A fentiekből egyértelműen látszik, és a személyes interjúk során a Somogyszillel kapcsolatos problémák között is elsőként került meghatározásra a község autóbusz közlekedésében tapasztalható hiányosság. Nagyon ritkán közlekednek a járatok még hétköznapi napokon is, a lakosok számára jelentős hátrányt jelent, hogy akár 3-5 óra is eltelik úgy, hogy a települést nem közelíti meg buszjárat.

Somogyszil Önkormányzata a Magyar Falu Program keretén belül sikeres pályázatot nyújtott be falubusz elnyerésére. Ezzel a járművel esetenként lehetséges enyhíteni a közösségi közlekedés hiányát, de ez értelemszerűen teljes körű megoldást nem jelent a lakosok számára. Mindenképpen a Somogyszilt érintő járatok gyakoriságának növelése szükséges a hét minden napján és a nap minden szakában.

Somogyszilen az utak állapota megfelelő, azonban az Igal felé tartó szakasz már erősen sérült, kátyúkkal terhelt. Megfontolandó lehet a két település önkormányzata számára, hogy az érintett szakasz felújítási munkálataira közösen pályázatot nyújtsanak be.

Somogyszilt nem érinti kerékpárút. Ösztönzőleg hathat a településre egy kerékpárút kiépítése, amely Somogyszilen és a környező településeken (Igal, Ráksi, Szentgáloskér) vezet keresztül, kerékpárút-hálózatot alkotva. Az igali gyógyfürdő ily módon való elérése a turizmusra élénkítő hatással lehet, illetve azzal, hogy kerékpárúton könnyebben elérhető lenne a szomszédos település, így Somogyszil lakói a városi funkciókat könnyebben és rugalmasabban, nem mellesleg biztonságosan érhetnék el.

Közművelődés, kulturális élet

Somogyszilen egy települési könyvtár áll a falu lakóinak rendelkezésére. A könyvtárnak 2017-ben 105 beiratkozott olvasója és 2 523 elemű leltári állománya volt.

A faluban egy alkotó művelődési közösség tevékenykedett, amely közösség tagjainak száma 10 fő volt. A rendszeres művelődési foglalkozások száma 104 volt, azonban sajnálatos módon, az ezeken résztvevők száma nem haladta meg a 15 főt. 2017-ben a közhiteles nyilvántartások szerint 54 kulturális rendezvény 1 100 résztvevővel került megtartásra Somogyszilen. Az utóbbi évben a település vezetése olyan rendezvényeket szervezett, amelyek a fiatalokon kívül az idősebb korosztály számára is élvezetesek voltak.

A rendezvények szempontjából további hátrányt jelent, hogy nincs Somogyszilen rendezvény lebonyolítására igazán alkalmas helyszín. Egyes események alkalmával a jelenleg üresen álló iskolaépületet használják.

Múzeum és rendszeres művelődési foglalkozások nincsenek a községben.

Lakásállomány

Somogyszilen a 2011-es népszámlálás során 286 lakott és 65 nem lakott lakás volt, a lakóegységek száma 351-et tett ki. A településen lakhatás céljára üdülőt nem használtak ebben az időszakban. A száz lakásra jutó lakók száma 261, a szobák száma 317, míg a fürdőszobák száma 93 volt a népszámlálás idején. A száz szobára levetített lakók száma 67 volt, és mindegyik lakás rendelkezett konyhával.

A somogyszili lakásállomány igen idősnek mondható, hiszen a lakások több, mint kétharmada (73%, 256 lakás) 1946 előtt épült. 1946-1960 között 21 lakás (6%), 1961-1970 között 22 lakás (6,3%) épült. 1971 és 1980 között már csak kilenc lakást építettek Somogyszilen, 1981-1990 között már ötten többet, a lakásállomány 4%-át építették. 1991 és 2000 között ismét megnövekedett az építkezési kedv, ebben az időszakban ugyanis 17 lakással bővült az állomány. 2001-2011 között ismét kevesebb, már csak 12 ház készült el újonnan.

Az alapterület szerint a lakásállomány marginális része 39 m² alatti, összesen 6 lakás sorolható ebbe a kategóriába. Sokkal jellemzőbb a 60-79 m², valamint a 80-99 m² alapterületű lakás, azonban legnagyobb mértékben (26,5%) a 100 m² feletti lakóingatlanok jellemzik Somogyszilt. A településen az egy lakásra jutó alapterület 90 m².

2011-ben öt lakás házi, 321 pedig hálózati vízvezetékekkel volt ellátott. A meleg folyóvízzel ellátott lakóingatlanok aránya 83%, amely mutató így a járási átlagtól (92%) elmarad. A

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

vízöblítéses WC-vel ellátott ingatlanok aránya 85%. Somogyszilen a közcsonna-hálózat kiépítése mindezidáig nem történt meg, ennek megfelelően a lakások 93%-a házicsatornával rendelkezik.

Az ingatlanok 81,8%-a összkomfortos, illetve komfortos. Viszonylag sok lakás félkomfortos (3,4%), de még több volt 2011-ben a komfort nélküli lakóegységek száma (51 lakás, 14,5%). Somogyszilen 2011-ben egy szükséglakás is lakott volt.¹⁵

Somogyszil a falusi családi otthonteremtési kedvezmény preferált települése. Ez alapján a településen a kedvezmény használt lakás vásárlására, meglévő lakás bővítésére, tanya, birtokközpont vagy preferált kistelepülés területén használt lakás vásárlására, bővítésére, korszerűsítésére vehető igénybe.¹⁶

¹⁵ Központi Statisztikai Hivatal

¹⁶ Magyar Közlöny

A mezőgazdasági helyzet áttekintése

Somogyszilen 2000-ben 232, 2010-ben pedig már csak 166 földterület használó volt. Az erdőt használók száma is felére csökkent tíz év alatt. Jelentős számban voltak jelen a konyhakertet és a mezőgazdasági területet használók Somogyszilben a 2010-es év során, azonban itt is meg kell említeni, hogy 10 év alatt számottevő változás következett be. A szántót használók számában a két időszak között növekedés volt tapasztalható, 2000-ben 95, 2017-ben már 133 gazdálkodó választotta ezt a művelési ágot. Somogyszilen összesen 2030 hektár a használt termőterület, ebből 1645 hektár szántóföldi művelés alatt áll. Jelenleg nincs nem hasznosított mezőgazdasági terület, felszabadulásuk esetén megszerzésükért komoly verseny zajlik.

Az állattartók tekintetében mindenekelőtt fontos megjegyezni, hogy 2010-ben összesen 106 állattartó gazdaság volt regisztrálva a község területén. A legtöbb gazdaság a tyúkfélék tartásával foglalkozik, de igen nagy számban fordultak elő a sertés tartó gazdaságok a településen. Megemlítendő még a juh-, kacsa-, ló-, lúdtartás is a somogyszili állattartó gazdaságok profiljai között.

Művelési ág	Földterület használók száma	
	2000	2010
Erdőt használók	30	15
Földterületet használók	232	166
Gazdasághoz tartozó egyéb területet használók	na	166
Gyepet használók	na	12
Gyümölcsös termőterületet használók	14	14
Gyümölcsös területet használók	14	14
Halastavat használók	0	0
Konyhakertet használók	202	118
Mezőgazdasági területet használók	104	164
Nádast használók	8	0
Nem hasznosított mezőgazdasági területet használók	na	3
Szántót használók	95	133
Szőlő termőterületet használók	22	28
Szőlőterületet használók	22	28
Termőterületet használók	104	164

6. táblázat Földterület használók művelési ágak szerint

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Mezőgazdasági tevékenységet folytatók számára - tekintettel a tevékenység sajátos jellegére - az általános vállalkozási formáktól eltérő formában is lehetséges a gazdasági tevékenység folytatása. Ez a sajátos vállalkozási forma a mezőgazdasági őstermelő.

A mezőgazdasági őstermelő fogalmát a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) határozza meg, míg a tevékenység folytatásához szükséges igazolvánnyal kapcsolatos szabályokat a 436/2015 (XII. 28.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) tartalmazza.

Az Szjtv. 3. § 18. pontja értelmében mezőgazdasági őstermelő az a 16. életévét betöltött, belföldön lévő saját gazdaságában őstermelői tevékenységet folytató, ezen tevékenysége tekintetében nem egyéni vállalkozó magánszemély, aki ennek igazolására őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, ideértve az erre a célra létesített nyilvántartásban családi gazdálkodóként bejegyzett magánszemélyt és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagját is, mindegyikre vonatkozóan az őstermelői tevékenységek bevétele (jövedelme) tekintetében.

Az őstermelői tevékenység fogalmát az Szjtv 6. számú melléklete az alábbiak szerint határozza meg:

Őstermelői tevékenységnek minősül a saját gazdaságban történő növénytermelés, ültetvénytelepítés, állattenyésztés, termékfeldolgozás, ha az a saját gazdaságban előállított alapanyag felhasználásával történik, a saját gazdaságban egyes mezőgazdasági termékek jogszabályba nem ütköző gyűjtése, a saját tulajdonú földterületen végzett erdőgazdálkodás és saját tulajdonú erdőterületen az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény szerinti erdei haszonvétel keretében végzett tevékenység, mindezekre nézve akkor, ha az előállított termék vagy a tevékenység az Szjtv 6. számú melléklet II. pontjában felsoroltak valamelyikébe beletartozik, ideértve a saját gazdaságban termelt gyümölcs felhasználásával bérfőzés keretében történő párlatkészítést is.

Az Szjtv. 6. számú melléklete további speciális rendelkezéseket is megállapít a mezőgazdasági őstermelői minőségben saját gazdaságban előállított virágok és dísznövények értékesítésére, valamint a saját gazdaságban termelt szőlőből saját gazdaságban készített szőlőmust, sűrített szőlőmust, szőlőbor értékesítésére vonatkozóan. Azonban mivel ezek a rendelkezések elsődlegesen adózási szempontból jelentősek, így kívül helyezkednek jelen tanulmány tárgykörén, ennél fogva pusztán utalás szintjén említjük meg ezeket.

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Fontosnak tartjuk megemlíteni, a mezőgazdasági őstermelő minőség különös formáját, amelyet ugyancsak az Szjztv. rögzít, ez pedig a mezőgazdasági kistermelő. Mezőgazdasági kistermelő az a mezőgazdasági őstermelő, akinek az e tevékenységből az adóévben megszerzett bevétele a 8 millió forintot nem haladja meg.

Az Őstermelői minőség kedvezőbb adózási feltételek igénybevételének lehetőségét biztosítja az ebben a vállalkozási formában gazdálkodók részére, amelynek részletes szabályait és a kedvezmények igénybevételének feltételeit elsődlegesen az Szjztv. tartalmazza.

Figyelemmel az igénybe vehető kedvezmények és a feltételrendszerek sokrétűségére, azok részletes kifejtése és bemutatása meghaladja jelen tanulmány kereteit, azonban fontosnak véltük felhívni a figyelmet a mezőgazdasági őstermelői minőség jelentőségére, illetve az ebben rejlő gazdasági előnyökre.

Az őstermelői igazolvány

Az őstermelői igazolvány és a közös őstermelői igazolvány (a továbbiakban együtt: igazolvány) a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozóan igazolja, hogy mezőgazdasági őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult Szjztv. mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra. Őstermelői tevékenység csak igazolvány birtokában folytatható.

Az igazolvány kiadása tekintetében a mezőgazdasági őstermelő bejelentett lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara (a továbbiakban: NAK) megyei ügyintéző szervezete (a továbbiakban: kiállító) az illetékes.

Az igazolvány kiállításának feltétele, hogy a mezőgazdasági őstermelő igazolja a

- a) természetes személyazonosító adatait,
- b) lakcímadatait és levelezési címét,
- c) adóazonosító jelét;

továbbá igazolnia szükséges a(z)

- a) adószámát,
- b) Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben tárolt ügyfél-azonosítóját,
- c) agrárkamarai nyilvántartási számát,
- d) családi gazdálkodóként való nyilvántartásba vételéről szóló határozat számát,
- e) az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszerben nyilvántartott azonosító számát,

amennyiben ezekkel rendelkezik.

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

A fenti adatokon megadásán kívül az Igazolvány kiadásának feltétele, hogy a mezőgazdasági őstermelő nyilatkozzon az Szjtv. 78/A. § (1) és (2) bekezdésében foglaltól.

Az érvényes igazolványt a mezőgazdasági őstermelő köteles sértetlenül megőrizni és felhívásra - az értékesítés helyszínén is - bemutatni. Tilos az igazolványt másra átruházni, letétbe helyezni vagy biztosítékkul használni. Az igazolványba bejegyzést kizárólag a kiállító tehet.

Fejlesztési támogatások

Jelentős potenciál rejlik az Európai Unió által, az operatív programok keretén belül nyújtott támogatásokban. A Széchenyi 2020 Fejlesztési Program weboldalán elérhetőek a Nemzeti Fejlesztési Terv (2004-2006), a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, az EU 2007-2013 fejlesztési programok keretén belül benyújtott támogatásra jogosult projektek. A fenti időszak vonatkozásában a projektkeresőben csekély számú Somogyszillel kapcsolatos dokumentum található annak ellenére, hogy Somogyszil község a kaposvári kistérségben található, amely a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet 3. számú mellékletében meghatározott kedvezményezett járás és a 105/2015. (IV. 23.) Kormányrendelet által besorolt kedvezményezett település volt, illetve jelenleg is az.

Vidékfejlesztési Operatív Program

A Vidékfejlesztési Operatív Program a 2014-2020-as ciklus során kínál fejlődési lehetőséget az elmaradott régiók számára támogatási források biztosítása útján. A Vidékfejlesztési Program célja, hogy az Európai Unió vidéki térségei segítséggel megfelelhessenek a 21. századi környezeti, a társadalmi, illetve a gazdasági kihívásoknak. Budapest és annak agglomerációja kivételével Magyarország teljes területe jogosult pályázat benyújtására a ciklus során. A program forrását az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési alap jelenti. Az aktuális, 2014-2020-as időszakban a program költségvetése Magyarország esetében 3,4 milliárd euró. A Vidékfejlesztési Program keretrendszerét hat prioritás teszi ki: a mezőgazdasági termelés versenyképesebbé és életképesebbé tétele, az innovatív agrártechnológiák alkalmazása, valamint a fenntartható erdőgazdálkodás; az élelmiszer-ellátási lánc megszervezése; a tudásátadás és az innováció ösztönzése a mezőgazdaságban és a vidéki területeken; az ökoszisztéma helyreállítása és megőrzése; az erőforrás-hatékonyság ösztönzése, és a klímaváltozás aktuális helyzetéhez alkalmazkodó gazdaságra való átállás; a társadalmi befogadás erősítése, és a vidéki térségekben a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés elérése.¹⁷

Annak ellenére, hogy Somogyszil alapvetően mezőgazdasági berendezkedésű település, egyetlen egy VP-támogatott projekt sem volt a program során. Míg más mezőgazdasági profilú település esetében jelentős az e fejlesztési program keretén benyújtott sikeres támogatási kérelmek száma – különösen a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás, amely

¹⁷ Európai Bizottság

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

célja az időjárás és más természeti események okozta kockázatok hatásainak enyhítése és kezelése – addig Somogyszilról senki sem élt ezzel a lehetőséggel.¹⁸

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program legfőbb célja az, hogy megfelelő segítséget nyújtson a társadalmi és demográfiai kihívások kezelésére. Az EFOP beavatkozási logikája öt prioritástengelyen alapszik: együttműködő társadalom; infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében; gyarapodó tudástőke; infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében; pénzügyi eszközök alkalmazása a társadalmi együttműködés érdekében, valamint társadalmi innováció és transznacionális együttműködés. Az operatív program által kitűzött célok elérése érdekében számos intézkedés kerül támogatásra. Ide sorolható például a területi hátrányok, a tartós szegénységben élők problémái, a periférikus élethelyzetek felszámolása, valamint az ezzel kapcsolatos infrastrukturális beruházások támogatása és a romák felzárkóztatása. Szintén támogatandó intézkedés a halmozottan hátrányos helyzetben lévő személyek munkaerőpiacon való megjelenésének segítése, az egymásra ható és elmaradottságot tartósan rögzítő területi folyamatok megszüntetése, az egészségtudatosság erősítése, az életpályák javítása, a dolgozói mobilitás előre mozdítása, illetve a dolgozói átképzés valamint továbbképzés. Az EFOP fontos intézkedése még a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése és a minőségi oktatáshoz való hozzáférés garantálása is.¹⁹ Ezekkel az intézkedésekkel valóban javítható a települések életszínvonala, amely pedig az elnéptelenedés folyamatának lassítását, megállítást idézheti elő.

Hat egymás környezetében lévő település – Igal, Ráksi, Somogyszil, Kazsok, Gadács, Gölle, illetve Szentgáloskér – közösen nyújtott be sikeres pályázatot az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek című felhívásra.

Szintén az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program segítségével kivitelezhető a munkaerő piaci szempontból hátrányos helyzetű lakosságnak támogatása TESCO utalványok útján. A község önkormányzata a 4/2019. (V.2.) számú rendeletében fektette le a támogatásra való jogosultság feltételeit.²⁰

¹⁸ <https://www.palyazat.gov.hu/>

¹⁹ Európai Bizottság

²⁰ Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2019. (V.2.) önkormányzati rendelete

Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

A Területfejlesztési Operatív Program TOP célja, hogy a decentralizált, regionális gazdaságfejlesztéseket támogassa, valamint hogy a helyi erőforrásokon alapuló foglalkoztatást erősítse, továbbá külön prioritást élveznek a fenntartható településfejlesztéssel (például fenntartható települési közlekedés fejlesztése, a települési zöldterületek és a környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztése, a hátrányos helyzetű területek fejlesztése) kapcsolatos intézkedések. Általánosan jellemző folyamat az aprófalvas térségekben az előregedés és az elvándorlás, ami nemcsak szociális problémák kialakulásához vezet, hanem az érintett települések fennmaradását is veszélyezteti. Tendencia, hogy a nagyobb lélekszámmal rendelkező falvak népességsökkenése következtében egyre több aprófalva jelenik meg. Általánosságban elmondható továbbá, hogy az aprófalvas és városhiányos térségek túlnyomó részt Magyarország hátrányos helyzetű térségeiben azonosíthatóak, tehát e két térségtípus vonatkozásában hasonló területi elmaradottsági problémák azonosíthatók.

Az Európai Bizottság többek között azt várja a TOP-intézkedésektől, hogy százharmincezer hátrányos területen élő Európai Unió-lakos életkörülményeiben történik pozitív változás, körülbelül ezerötyszáz szolgáltatás kerül fejlesztésre, és több mint 2 100 hektár új, illetve felújított ipari park segíti a gazdaság szereplőit. A program finanszírozásául az Európai Regionális Fejlesztési Alap szolgál, amelynek célja az Európai Unió régiói közötti egyenlőtlenségek csökkentése az innováció és a kutatás, a digitalizáció, az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság, valamint a kis- és középvállalatok támogatásán keresztül. Az Európai Szociális Alap a TOP másik forrása, amellyel az Európai Unió foglalkoztatási és oktatási lehetőségeinek fejlesztését kívánja az Európai Bizottság elérni. A TOP a 2014-2020-as ciklus során összesen megközelítőleg négy milliárd euró támogatást jelent, az ERFA keretén belül 3 milliárd euró, míg az ESZA 380 millió eurója került elkülönítésre erre a célra. Fontos momentum, hogy a Kaposvári járás a településfejlesztés szempontjából kedvezményezett járások közé tartozik.²¹

Somogyszil Község Önkormányzata a településen található óvoda felújítására támogatást igényelt pályázati úton, amellyel kapcsolatosan 2017. május 5-én kedvező döntés született és az önkormányzat 15 994 344 forint forrásra lett így jogosult. A projekt 100%-os támogatást élvezett, amelynek forrását az ERFA biztosította. Az önkormányzat a támogatásból két régóta fennálló, komoly problémát kívánt kezelni. Az óvodában a testnevelés foglalkozások

²¹ Európai Bizottság

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

megtartása tornaszoba hiányában csak az egyik csoportszobában csekély felszereltséggel volt csak megoldható. Az óvodai nevelés egyik alapvető célja és feladata, hogy a gyermekek fizikai és pszichikai tulajdonságai a mozgástanuláson keresztül együttesen fejlődjenek. A fejlesztési forrás másik része a konyha épületgépészeti elemeinek és felszerelésének felújítására szolgált. A vízvezetékek, a lefolyók, az elektromos hálózat, illetve a felszerelési tárgyak elavultak voltak, amely következtében a konyha a hatósági követelményeknek megfelelő körülményeket nehezen tudta fenntartani. Az óvoda állapota minden nap magában hordozta annak a veszélyét, hogy a konyha műszaki szempontból ellehetetlenüljön, vagy azt, hogy az illetékes hatóság felfüggeszse a működési engedélyt. Az óvoda konyhája nemcsak az óvodások és az óvodai alkalmazottak számára biztosítja a mindennapi étkezés lehetőségét, hanem 22 szociálisan rászoruló személy részére is.

Fejlődési lehetőségek, javaslatok

Általánosan elmondható az általunk vizsgált szempontok alapján, hogy az elmúlt időszak során kevés támogatási kérelem került benyújtásra Somogyszilról. Szükséges azonban felismerni, hogy az ilyen – mind környezeti és mind gazdasági szempontból – hátrányos helyzetben lévő települések számára a fejlődési és kitörési lehetőséget elsődlegesen ezek a támogatások jelentik. Fontos tehát, hogy javuljon a pályázási kedv és biztosított legyen a támogatási kiírások folyamatos monitorizálása.

Somogyszil az idegenforgalom szempontjából elérhető távolságban található Budapesttől, kevesebb, mint két órányi utazással el lehet jutni a fővárosból a községbe. A Balatontól 45 percnyi utazásra van Somogyszil. Mindezen attitűdök lehetővé teszik, hogy a somogy megyei falu a vidéki, illetve a vadászturizmus célpontjává váljon.

A turisztikai célpontként való megjelenéshez azonban elengedhetetlen a megfelelő turisztikai infra- és szuprastruktúra (ellátási és információs szolgáltatások, a helyi turizmus létesítményei; vendéglők, szálláshelyek, kemping és lakókocsi helyek, éttermek, büfék), amely jelenleg hiányzik Somogyszilról.

Somogyszil közösségi életére leginkább a passzivitás jellemző. Hiányoznak a különböző társadalmi csoportokat egyaránt, egyszerre megmozgósító rendezvények, ezt a problémát részben orvosolta az EFOP-1.5.3-16-2017-00118-as azonosítószámú, Humán szolgáltatások fejlesztése Igal és környékén című projekt.

Mindenképpen fontos az iskolaépület funkcióval való feltöltése (pl: rendezvényhelyszínné alakítás), illetve megfontolandó az épület egy részének vagy egészének szálláshellyé történő alakítása.

11. ábra A régi iskola épülete

Egy rendezvényhelyszín önmagában azonban nem elegendő a közösségi kohézió erősítéséhez. Szükséges olyan aktív társadalmi csoportok, civil szervezetek jelenléte a településen, amelyek mozgósítani tudják a lakosságot. A civil szerveződések által csökkenthetővé válnak a különböző társadalmi rétegek közötti különbségek, a generációs szakadékok. Az EFOP fő prioritástengelyei között is szerepelnek ezek a célok, így kiemelten javasoljuk az ezzel kapcsolatos pályázati kiírások további figyelését.

Ahogy az a régióra jellemző, sajnos Somogyszilen is nagyarányú a végzettség nélküli iskolaelhagyás, illetve az, hogy a tanulók nem választják a szakképesítést, vagy az érettségi bizonyítványt eredményező képzéseket. Ennek orvoslása a minőségi oktatáshoz való hozzáférés garantálásával együtt EFOP-prioritást élvez.

Szintén EFOP-prioritás a perifériára kerültek számának csökkentése, a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása új munkaerő-piaci lehetőségek biztosítása következtében. Pozitívan hatna a községre, hogy a megyeszékhely elérése közösségi közlekedés igénybevételével könnyebben megoldható lenne, ehhez a Volánbusszal szükséges tárgyalásokat folytatni, akár több környező településsel együttműködve.

A község közvetlen szomszédja a fürdővárosként működő Igal. A Kaposvár és a Zselic vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület tagja az Igali gyógyfürdő, amely 2012-ben került felújításra. A célközönség rohamos bővülése azonban további fejlesztéseket kíván.

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Somogyszil, illetve más környező települések (Ráksi, Szentgáloskér, Gölle) a TDM Egyesület tagjai közé belépve együttműködési megállapodás keretében olyan fejlesztéseket valósíthatnának meg, amelyekből mindegyik település profitálhat a saját adottságaihoz, fejlődési potenciáljaihoz mérten. Fontos, hogy Igal városa és a Somogyszil közötti hatékony együttműködés hosszútávon is megmaradjon, illetve minél szorosabbá és sokrétűbbé váljon, hiszen a térség fejlődése csak a települések szoros és hatékony együttműködésének eredményeképp érhető el. A közlekedési és a szabadidő eltöltési lehetőségek bővítésének szempontjából is pozitívan hatna egy kerékpárút létesítése Somogyszil és Igal között, hiszen egyrészt a község lakói így közlekedési szempontból rugalmasan elérhetnék az Igalban meglévő városi funkciókat, továbbá a fürdőturizmusra vágyó személyek számára is alternatívát nyújt az Igalra való eljutáshoz, nem utolsósorban pedig kiváló lehetőséget jelenthet szabadidő aktív eltöltéshez is (biciklitúra).

A korábbi gyógyszertár épülete önkormányzati tulajdonban van és jelenleg kihasználatlan. Mivel a somogysziliek hiányolják ezt a szolgáltatást, javasoljuk az újraindítás lehetőségeit feltérképezni.

Az interjúk során elhangzott, hogy hiányos, felújításra szorul a szabadtéri infrastruktúra. A játszótér eszközei szerények és igen rossz állapotban vannak. Igény van viszont egy, a mai kor elvárásainak megfelelő kisgyermek számára kialakított játszótérre.

12. ábra Fitnesspark

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

13. ábra Játsszótér

Szintén a közösségi élet egyik meghatározó színtere a kosárlabdapálya, illetve a futballpálya. Sajnos azonban ez a két objektum is felújításra szorul.

14. ábra Kosárlabdapálya

Az Európai Unió 2021-2027 közötti időszakára szóló kohéziós politikájában továbbra is a regionális fejlesztés, a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli különbségek tartós megszüntetése tölt majd be kiemelt szerepet, ezért erre az Európai Bizottság 373 milliárd eurós

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

keretet különít el. A kohéziós politika prioritásai közé tartoznak majd az ipari modernizációval, az innovációval és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasággal, a kisvállalkozások támogatásával, a digitalizációval, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos beruházások. Európa déli és keleti részein fekvő régiók továbbra is kiemelten részesülnek majd a támogatásokból, tekintettel arra, hogy ezek az Európai Unió leghátrányosabb területei. Pozitív, hogy a következő ciklus során enyhíteni kívánják az eddigi erőteljes bürokratikus szabályozási rendszert annak érdekében, hogy a rászorulóknak könnyebben hozzájuthassanak a támogatásokhoz.²² Ezek alapján tehát a fenti javaslatok mindegyike illeszkedik az Európai Unió 2021 és 2027 közötti időszak kohéziós politikájában megfogalmazott fejlesztési célokhoz is.

²² Európai Bizottság

Összefoglalás

Somogyszil Somogy megye Kaposvári járásának egyik falva. A térség közlekedési kapcsolatai szegényesek és a község autóbuszjáratokkal történő ellátottsága nem megfelelő. Kaposvár közúton 30 perc alatt érhető el személygépjárművel, tehát ily módon könnyen és rugalmasan megközelíthető a megyeszékhely.

Somogyszil lakónépessége 2017-ben 708 fő volt. A település lakóinak száma 1910 óta folyamatosan csökken, amely hanyatlás olyannyira drasztikus, hogy évről-évre egyre kevesebb lakosa van a községnek. Ez a jelenség igazodik a regionális és országos trendekhez. Az általunk vizsgált utolsó harminc év során az elveszületések száma nem haladta meg a halálozások számát és az elvándorlás jellemző a településre. Somogyszil esetében a népesség korcsoport és nemek szerinti összetételét vizsgálva elmondható, hogy nem rajzolódik ki markáns többlet egyik nem oldalán sem. A nemek szerint tehát nem határozható meg különbség, de a korcsoport szerinti összetételre ez az állítás már nem igaz. Az 55-59 éves korosztály alkotja a falu lakosságának 10%-át és az idősebb korcsoport tagjai is többen vannak, mint a fiatalok. A somogyszili lakosok egészségügyi állapota – ahogyan az talán az átlagéletkorból is következik – folyamatosan romló állapotban van.

Somogyszil lakosságának döntő többsége (55,8%) legfeljebb az általános iskola nyolcadik osztályát, vagy a középfokú iskola szakmai oklevelét adó képzését fejezte be. Magas azon lakosok aránya is (15,4%), akik legfeljebb csak az általános iskola 1-7. osztályát végezték el, vagyis összességében a település iskolázottsággal kapcsolatos mutatói az országos átlag alatti értékeket vették fel, azonban nem tér el különösebben a mezőgazdasági berendezkedésű területektől.

Annak ellenére, hogy Somogyszil korábban mezővárosi ranggal is bírt, mára már kevésbé játszik jelentős szerepet a mezőgazdasági szektor úgy, hogy a község a Külső-Somogy kistáj részét képezi, ahol az éghajlati, domborzati, vízrajzi körülményeknek köszönhetően a mezőgazdasági termelés kockázata a magyarországi átlagnál alacsonyabb.

Somogyszil hátrányos gazdasági helyzetben van, hiszen a GDP szempontjából Magyarország leghátrányosabb térségeinek egyikében található. A településen kevés a munkalehetőség, a helyben munkát vállaló lakosok jellemzően a családi vállalkozásoknál és az önkormányzatnál tudtak elhelyezkedni. A lakosok legnagyobb része azonban a környező településeken – Igal, Kaposvár, Tab – tudott munkába állni. A munkanélküliség szempontjából Somogyszil nincs rossz helyzetben. 2019. november 20-án 32 lakos volt munkanélküli, ami 6,4%-os arányt jelent.

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Ez az eredmény megyei, regionális és országos tekintetben is kedvező. Az önkormányzat ezen a fronton is rendeleti úton segíti a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű lakosságot utalványok útján támogatás nyújtva.

Somogyszil kiváló mezőgazdasági adottságokkal rendelkező település, amely remek színteréül szolgál az őstermelői minőségben vagy vállalkozási formában végzett mezőgazdasági tevékenységnek. Fontos azonban megjegyezni, hogy jelenleg nincs a településen használaton kívüli termőterület. A település alapjait jelentő mezőgazdasági profilt megerősítendő különböző támogatási források állnak rendelkezésre. Így például a Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara vissza nem térítendő támogatásokon keresztül segíti a gazdasági szervezeteket, amelyek megigénylését mindenképpen javasoljuk a kamarai tagok számára.

Somogyszilen a civil szervezetek nem töltenek be jelentős szerepet. Szükséges lenne a különböző társadalmi csoportok aktivitásának élénkítése, hiszen tevékenységük ösztönzőleg hatna a lakónépességre és azon túl, hogy felerősödne az összetartozás érzése, csökkennének társadalmi rétegek közötti különbségek, valamint a generációs szakadékok, további önszerveződő körök létrejöttét idézhetné elő.

A település helyi adóinak mértéke harmonikus, nem ad okot az önkormányzat és a lakosok közötti feszültségek kialakulásához. Az önkormányzat az építményadó és helyi iparüzési adó tekintetében adókedvezmények útján kívánja enyhíteni az arra rászoruló lakosok terheit. Nincs azonban idegenforgalmi adófizetési kötelezettség a településen megszálló vendégek esetében, viszont ha Somogyszil a jövőben turisztikai célpontként kíván megjelenni, úgy mindenképpen indokolt lesz ennek az adónemnek a bevezetése.

Az egészségügyi és szociális ellátottság szintje nem tér el a falusias jellegtől. A háziorvosi ellátást két orvos felváltva látja el, a lakosok hiányolják az állandóságot. A fogorvosi ellátás korlátozottan vehető igénybe, jellemzően Igalra vagy Kaposvárra történő utazás szükséges hozzá. A településen évek óta nincs gyógyszertár, annak épülete jelenleg is üresen áll. Somogyszil óvodája az elmúlt évben esett át TOP pályázat keretén belül felújításon. A község lakói nem tudják lakóhelyükön bölcsődébe vagy iskolába járatni gyermekeiket, ezen közintézmények hiányoznak Somogyszilról, legközelebb Igalon találhatóak meg ezen közszolgáltatások.

A Somogyszilre jellemző társadalmi és gazdasági folyamatok alapján egyértelművé vált, hogy a települést jelentősen veszélyezteti az elöregedés és az elnéptelenedés. Félő, hogy megfelelő azonnali beavatkozás nélkül a jelenség már nem lesz mérsékelhető, visszafordítható. A

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

lakosságszám csökkenés csak hosszú, összetett terület- és településfejlesztési intézkedések útján állítható meg Rövid- és középtávú célként a hanyatlás mérséklését, valamint a népességszám-változás stagnálását szükséges kitűzni. Ehhez a lakosok számára élhető, vonzó településképet szükséges kialakítani, amihez nélkülözhetetlen a gyenge vagy hiányos települési funkciók erősítése (egészségügyi szolgáltatások erősítése, gyógyszertár létesítése, autóbusz közlekedés helyzetének kezelése, rekreációs terek megjelenése, társadalmi kohézió erősítése). Ha a somogysziliek jól érzik magukat a településükön, annak hamar híre megy a térségben és ez végső soron új lakosok megjelenését eredményezi.

Az elmúlt időszak során a pályázatokban rejlő lehetőségeket nem teljes mértékben használta ki a település. Mivel a Somogyszilhez hasonló helyzetben lévő települések esetében a kezdő lökést és a fejlődési lehetőséget a támogatási források teszik lehetővé, így szükséges a pályázatok további figyelésére folyamatosan erőforrásokat fordítani, és a kínálgó (pályázati) lehetőségekkel élni.

Felhasznált források

2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról

2009. évi CXV. törvény az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

254/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet az egyéni vállalkozók nyilvántartásával összefüggő részletszabályokról

Céginformáció (<http://portal.eginformacio.hu/>)

Európai Bizottság honlapja (https://ec.europa.eu/info/index_hu)

Flex Magyarország honlapja (<https://flex.com/>)

Földhivatal honlapja (<https://foldhivatalok.geod.hu/>)

Igal Város Honlapja (<http://igal.hu/Kezdolap>)

Kaposvár és a Zselic vidéki Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület honlapja (<http://visitkaposvar.hu/>)

Központi Statisztikai Hivatal honlapja (<http://www.ksh.hu/>)

Menetrendek.hu honlapja (<https://menetrendek.hu/>)

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat honlapja (<https://nfsz.munka.hu/Lapok/Default.aspx>)

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információ Rendszer honlapja (<https://www.teir.hu/>)

Paál László – Király Lajos – Izményi Éva (2000): Ráksi 1272-2000

Peck-Snack Kft. honlapja (<http://mobil.pecksnack.hu/hu/>)

Ráksi Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2019. (IX.30.) önkormányzati rendelete „Ráksi jövője” ösztöndíjról

Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2019. (V.2.) önkormányzati rendelete

Somogyszil Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2019. (V.30.) önkormányzati rendelete

Somogyszil Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2015. (VIII.17.) önkormányzati rendelete

Somogyszil honlapja (<http://somogyszil.blogspot.com/>)

Somogy portál (<http://somogy.hu/>)

Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara honlapja (<http://www.skik.hu/hu/>)

Somogyszil Község történelmi áttekintése, társadalmi és gazdasági szempontból, valamint a helyi mezőgazdasági és állattenyésztési szokások átalakulásának feltárása és ezen tényezők hatása a település jelenlegi munkaerőpiacára

Széchenyi 2020 program honlapja (<https://www.palyazat.gov.hu/>)

Interjúk

Ábrajegyzék

1. táblázat A népességváltozás tényezői.....	11
2. táblázat Illetékes intézményi központok	16
3. táblázat Gazdasági szervezetek	21
5. táblázat SKIK által igényelhető támogatás mértéke.....	28
4. táblázat Adókedvezmények.....	32
6. táblázat Földterület használók művelési ágak szerint.....	37
1. ábra Somogyszil címere	4
2. ábra Somogyszil SWOT analízise	9
3. ábra A népességszám alakulása.....	10
4. ábra Korfa.....	11
5. ábra Nemzetiségi összetétel.....	14
6. ábra Vallási, felekezeti hovatartozás	14
7. ábra Munkalehetőségek Somogyszilen	17
8. ábra A nyilvántartott álláskereső aránya	20
9. ábra A gazdasági szervezetek tevékenységei	22
10. ábra Buszközeledés	34
11. ábra A régi iskola épülete	46
12. ábra Fitnesspark	47
13. ábra Játsszóter	48
14. ábra Kosárlabdapálya	48